5-a Jaro. N-o 251 APERAS SEMAJNE 25. Julio 1929

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e
Gvidanto: E. Lanti

SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT
23, rue Boyer, Paris-20e

ADMINISTREJO: Kolmstr. 1, Leipzig O 27
Administranto: R. Lerhner

PRI LA FAŜISMO EN AŬSTRIO

Kun griza, mallarĝranda ĉapelo kun kurbigita plumo el kokvira vosto sur la kapo, tiel staras antaŭ ni la "hejmland-defendulo", la aŭstria faŝisto. Nia "hejmland-defenda" movado volas renovigi la aŭstran ŝtaton per la renverso de la nuna konstitucio, starigita de malbenitaj ruĝuloj dum la tagoj, kiam la monarkio pereis.

La hejmland-defendo estas organizo kontraŭmarksisma, kontraŭ la "ŝteliranta bolŝevismo", reprezentata de la aŭstria socialista partio. En ĉiuj kunvenegoj, okaze de ĉiuj manifestacioj de la hejmland-defenduloj oni povas aŭdi la kriantan voĉon de iu gvidanto: "Batalo kontraŭ la socialista partio ĝis per la tranĉilo!" Kaj 'hajl' (tio signifas: savon!) estas la respondo de ĉiuj, kiuj amas la hejmlandon purigotan de ruĝuloj.

Propagandata kaj ĉefe gvidata estas la movado de du tre estimataj (ni ne diras: estimindaj!) sinjoroj. La unua estas nia tre estimata sinjoro Ŝtajdle (germ.: Steidle), advokato en Tirolio, la plej eminenta viro, la "Musolini de Aŭstrio", kiu estas plej kapabla gvidanto de venkonta faŝista armeo.

Tiun kapablon li jam pruvis dummilite. Li estis tiam suboficiro ĉe iu militist-kancelario, kaj tie li kuraĝege defendis sian patrolandon. Li estis tiutempe tro modesta por eluzi sian doktoran rangon kaj fariĝi oficiro ĉe iu batalfronto. Per tio li konservis sian karan vivon por nun fariĝi — ho feliĉego por Aŭstrio! — savonto de la patrolando.

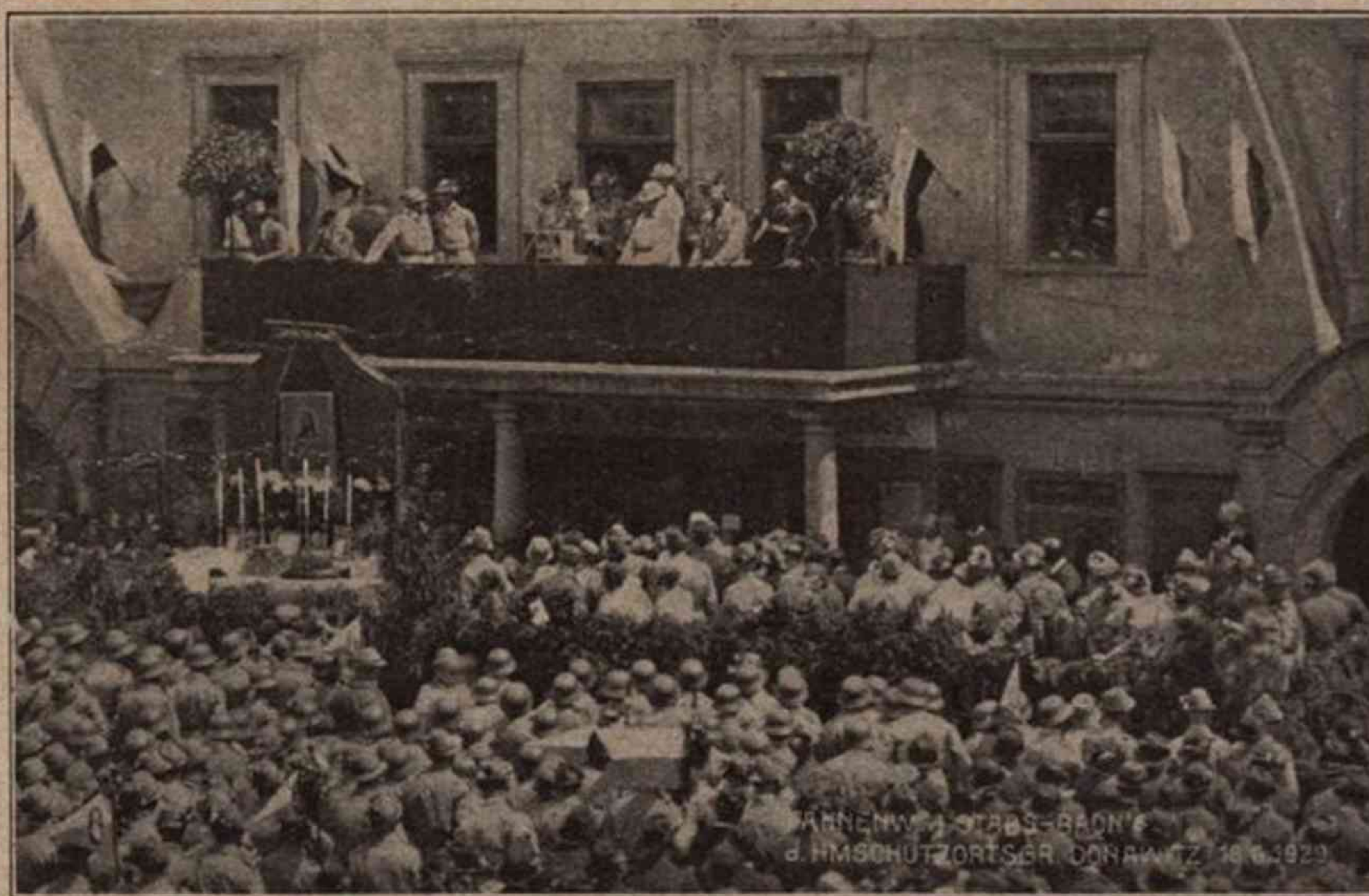
La dua estas nia kara advokato Pfrimer en Stirio. Kiele li dummilite servis al la patrio, mi ne scias; eble simile kiel sinjoro Ŝtajdle. Sed ankaŭ li estas heroo. Li devis iam procese batali kontraŭ sia komunumo Judenburg, en kies magistrato la plimulton bedaŭrinde havas la malbenitaj ruĝuloj.

Ĉar la stultaj ruĝuloj ne volis kompreni, ke iu komunuma posedo devenas efektive de kelkaj malnov-burĝaj komunumanoj, li atestis tion per antikvaj, jarcent-aĝaj dokumentoj. Bedaŭre, mi devas konfesi, li tra tri instancoj malvenkis ...

Ankaŭ eminenta militĉefo estas veninta el Germanio, kiu jam tie pruvis sian kapablon kiel kontraŭrevoluciulo kaj nun ĝin volas montri en Aŭstrio. La germana majoro Pabst — iama gvidinto ĉe la Kapp-ribelo.

Tio estas la fiera aro da gvidantoj en nia hejmland-defenda movado. Kompreneble en nia faŝista organizo ankaŭ ne mankas aliaj kapablaj eminentuloj. Ĉu la generaloj en iama tempo ĉiam venke malvenkintaj devas foresti, kiam la patrio estas en danĝero? Kaj la monarkiema oficiraro, la iamaj aristokratoj, kaj ĉiuj, kiuj iam havis despotecan rangon? Ne, ne; ĉiuj ĉeestas.

Nia kara, bona, malnova tempo volas renaskiĝi kaj forigi la "revolucian rubon", kiun jam delonge opiniis forigenda nia pastra moŝto sinjoro Sejpel, estinta regnestro.

Edifa bildo: La aŭstriaj faŝistoj en LEOBEN antaŭ la magistrata domo. La urbestro salutparolas. Pastro benis la stab-taĉmenton el Donaviĉaj laboristoj k oficistoj.

Kiel entuziasme komenciĝis nia faŝismo! Depost la 15. julio 1927, kiam la policistaro mortpafante pelis la vienajn laboristojn tra la stratoj, ho la burĝaro kuraĝiĝis, kaj ĉie oni varbis por la grandioza ideo de la hejmland-defendo. Ĉiu, kiu estis ĉagrenita pro iu kaŭzo de la socialistoj, fariĝis hejmland-defendulo. Ĉie oni nun vidas ilin, oni ne povas kraĉi, ne trafante homon kun plumornamita ĉapelo.

Eĉ laboristoj inter ili. Ĉu ne ankaŭ ili devas defendi sian hejmlandon? Ĉu la granda entrepreno en Stirio, la "Alpinmontan"-societo, ne povas postuli, ke ĝiaj laboristoj defendu ĝian kapitalon... — pardonu, mi volis diri — hejmlandon? Dumsemajne ili brave laboru kaj dum kelkaj dimanĉoj ili marŝadu kiel soldatoj por demonstri sian hejmdefendemon. Se ili devas marŝi eksterloken, ili ja ricevas kvin ŝilingojn (= ĉ. 0,75 dol.). Pri tio la malbenitaj ruĝuloj mokas ilin, nomante ilin la "kvin-ŝilinguloj".

Ho, nun la junaj laboristoj, dummilite ankoraŭ infanoj, fiere ankaŭ devas soldate ludi! Kaj laboristoj, kiuj neniam libervole emis organiziĝi, nun devige estas feliĉaj anoj de la "Alpinmontana" "sendependa sindikato". Ĉu ne feliĉa stato? Harmonio inter kapitalo kaj laboro. Tion kreis nia faŝismo. — Sed, bedaŭrinde nur ĉe la Alpin-montan-laboristoj, kie eĉ socialistemaj labor-

La Laborista Problemo en Usono

(1-a daŭrigo. Vidu antaŭan n-on)

3. Kapitalista diktatoreco

Alia agrimedo de la mastroj devenas de la granda influo, kiun ili praktikas super la lokaj estraroj. Laŭ tiu vidpunkto Usono suferas je tuta maldistingeblo inter la registaraj kaj mastraj oficoj. Tio ĉi evidentiĝis, tute klare, ĉe la subpremo de la ŝtalstriko dum 1919; laŭ cito ankoraŭ el la "Interchurch"-raporto[1], la lokaj juĝistoj, la policestraro ktp. en ĉirkaŭo de Pittsburg estis tre ofte fabrikdirektoroj aŭ iliaj parencoj. Tial, tuj de la komenco de la striko, la tuta loka policanaro estis mobilizata favore por la kompanio. La plejmultaj popolkunvenoj estis malpermesataj! En Djuken (Duquesne), la urbestro Kroŭford (Crawford), kiu estis samtempe juĝisto, malpermesis ĉiun kunvenon el pli ol tri personoj, aldirante, ke li estas tre bona kristano, sed ke li enkarcerigus Kriston mem, se li parolus por la laborfederacio. Samtempe oni uzis intense la leĝon, kiu permesas al la policestroj, en tuja danĝerokazo, elekti iujn civitanojn kiel help-policanojn: Sume 25 mil viroj, elektitaj kaj pagitaj de la ŝtaltrusto, estis tiel vokataj. Tiuj ĉi viroj, dungpagataj de la kompanioj, defendis nature tiujn, kiuj pagis ilin, kaj faris senbridegajn agojn. Multaj atakis pacemajn vojirantojn, rajdante penetris en magazenojn. La ŝtata polico sekvis ilian ekzemplon, kaj, en Bradok (Braddock), furiozege atakis enterigon; en la sama urbo, strikantoj, elirante preĝejon[2], kaj geknaboj, elirante lernejon, estis atakataj. En Ĝonston (Johnstown) la "Reverend[3]" Don Bruks (Brooks), pastro de la baptista eklezio, kiu predikis favore por la striko, estis forpelata el la urbo de la Komerca Ĉambro; en la sama urbo la ĉeflaboristo, M. G. Foster, estis atakata de homamaso direktata de W. R. Laudk, sekretario de Y. M. C. A.[1], estis sovaĝe batata kaj en la vagonaron (per kiu li alvenis) transmetata. Ĉe popolkunveno, okazinta en la kamparo, bandaĉo el 70 helppolicanoj, tute ebriaj (ho mirindaĵo de la alkohol-malpermeso!) interrompis la kuniĝon kaj finmortigis faman varbantinon, la 89-jaran panjon Ĝons (Jones).

Komunumoj sub mastra diktatoreco

La okazoj, kiujn ni ĵus priskribas, fariĝis en la "libera" Pensilvenio (Pennsylvania), kie la mastroj havas "relative" malgrandan politikan influon; multe pli plena estas ilia superregado en la sudaj ŝtatoj. Ofte ja minejoj aŭ teksfabrikoj estis starigataj en montoj, malproksime de iu loĝata regiono; kaj la entreprenoj, por rekrutigi laboristojn, devis liveri al ili la loĝejon kaj la nutraĵojn; unuvorte, krei komplete urbeton kaj ĝin administri. Oni troviĝas, tiuokaze, antaŭ tuta stato de feŭda reĝimo: en la teksistaj vilaĝoj el la du Karolin-ŝtatoj, el ŝtatoj Georgio, Alabama; kaj pli ankoraŭ en la minejoj al okcidenta Virginio kaj el Kentöki (Kentucky), la kompanioj superregas la socian kaj politikan vivon de ĉiuj komunumoj, ĉu per plena absorbo de la lokaj politikaj estraroj, ĉu per senlima potenco super tiu loka registaro.

En tiaj vilaĝoj la kompanio posedas ĉiujn domojn: la lukontrakto ĉiam kondiĉas, ke la luigo estas nur akcesoraĵo de la dungo, ke la jura rilato, kreita per la kontrakto, estas rilato de mastro al servisto kaj ne de luiganto al luanto. Ĉiu laboristo, kiu forlasas la kompanion, kiu estas maldungata aŭ strikas, estas, pro tiu motivo mem, elpelata el sia domo; krome, la lukontrakto kondiĉas, ke "la luanto ne permesos al personoj ne p l a ĉ a n t a j a l l a k o m p a n i o eniri aŭ resti hejme"; kaj "la luiganto rajtos, ĉiutempe, eniri la domon por elpeli laŭplaĉe ĉiujn personojn". Kelkaj lukontraktoj malpermesas eĉ al luantoj akcepti hejme, sen kompania permeso, ian alian personon krom (konsola escepto) la kuracisto, la pastro kaj la enterigisto.

La kompanio posedas ne nur la loĝejojn sed ĉiujn vilaĝajn konstruojn; tio samvaloras kiel tuta forigo de kunvenrajto, ĉar nenia loko povas esti akirata sen mastra permeso. La kompanio elektas la pastron, la sekretarion de Y. M. C. A. kaj duobligas la salajron pagatan de la graflando al la instruisto.

Mastra teroro kontraŭ lab. organizantoj

Kiam en 1919, la "United Mine Workers" (minista sindikato) provis organizi Okcidentan Virginion, la organizantoj estis traktataj tre sovaĝe: Ĉar la tuta terspaco apartenis al la kompanio, sufiĉis, ke ili malsupreniru el la vagonaro por "ŝtelperforte eniĝi" privatan posedon. Tuj la detektivoj atakis, batadis abunde kaj remetis ilin en la vagonaron preskaŭ senvivaj. Koncerne al la ministoj mem, la atestoj, faritaj antaŭ la enketkomisiono, montras multajn okazojn, en kiuj viroj estis trabategataj kaj, iafoje, serioze vundataj, pro tio, ke ili ĉeestis sindikatan kunvenon, aŭ eĉ, ĉar ili nur elparolis la nomon de la "United Mine Workers"-sindikato. En maloftaj urboj, kiuj ne estas privataj posedaĵoj, la detektivoj provas firmigi sian regadon super la loka estraro; kiam dum pafado en Matjŭen (Matewan) en 1920 la detektivestro estis mortigata, oni trovis ĉe li leteron de la agentejo, kiu ordonis al li subaĉeti la policestron kaj la urbestron, kaj, malsukcesokaze, enkarcerigi ilin.

La persekutoj kontraŭ la rev. lab. organizo IWW

La ekzemploj, kiuj plej bone aperigas la maljustaĵojn, estas troveblaj en la persekutadoj kontraŭ la IWW (Industriaj Laboristoj de l' Mondo) dum kaj post la milito.

Tiu organizo subtenas en Usono la s i n d i k a t i s m a j n ideojn, kaj ĝia revolucia aspekto estis uzata kiel senkulpigo por brutegaj subpremaj agoj.

La afero de la Ŭitl'nd (Wheatland)-aj grenrikoltantoj estas unu inter aliaj.

[1] Raporto de l' "Inter-eklezia movado".

[2] Por protesti kontraŭ la malrespekto al la kunvenlibereco, la katolika pastro, Kazincki, kaj la luterana pastro, Molnar, kuraĝis proponi sian preĝejon al la strikantoj.

[3] Eklezio titolo.

[1] La Y. M. C. A. (Kristana Asocio de la Junuloj), kiujn oni vidis oftege malantaŭe de la usona fronto dum la milito, estas laŭdire filantropa asocio.

---

istoj estas hejmdefenduloj, ĉar nia, por laboristoj tre zorganta entrepreno ne povas doni al malbravaj homoj hejmon kaj laboron. Ekzistas ja tiom da kamparanidoj, kiuj nenion scias pri la aĉa socialismo kaj urbaj senlaboruloj. Ho, bela afero! Ofte okazas, ke faŝistaj laboristoj propagandas inter la ruĝa laboristaro por la belega hejmlanddefendo per gumbastonetoj kaj ŝtonoj. Jes, bona afero: La akciuloj de la Alpinmontan-societo povas ĝoji, ke ĝi havas la plej hejmland-defendantan laboristaron. Ĝi estas ja vere la plej nacieca entrepreno en Aŭstrio. La ĉefparto de ĝiaj akcioj apartenas al iu banko, kies ĉefakciuloj estas eksterlandaj kapitalistoj, kaj kiel mi ie legis, eĉ la reĝo de Belgio estas ĉefakciulo. Tial niaj laboristoj devas esti hejmdefenduloj.

Rimarkinde estas kaj tre ĉagrene, ke la ruĝuloj tamen ne malmultiĝas, eĉ plimultiĝas! Ilia partio pligrandiĝas; dum balotoj en la komunumoj ili gajnas mandatojn. La diablaj ruĝuloj tute ignoras ĉiajn provokojn kaj donas al la faŝistoj ne unufoje okazon kaj pretekston, por ke ili povu komenci la marŝadon al la ruĝa Vieno. Ili ĉiam nur laŭleĝe agadas kaj per siaj publikigoj eĉ maltrankviligas burĝojn, tiel ke parto da ili eĉ fariĝas malsimpatiantaj al la faŝismo.

Lasttempe la ruĝuloj publikigis dokumentojn el la tendaro de la faŝismo. Intimajn leterojn, sekretajn protokolojn ktp. Kie la ruĝaj diabloj ilin prenis? Kaj, malbenita afero, ĉio estas vero. Ĉu ekzistas tiom multe da spionoj, da perfiduloj inter la hejmdefendularo? Kion la ruĝuloj ankoraŭ scias? Estas tre ĝene. Ĉu do la bela faŝista movado povas esti ankoraŭ timigilo por la ruĝuloj, se ili eble ĉion scias?

Ĉu pravas la socialista gvidanto, kiu diris: "Ni ne timas la hejmlanddefendismon, kaj tre kvietigas nin la fakto, ke ĝi estas gvidata de iamaj monarkistaj generaloj"?

A. R. (10 504).

Dum somero de 1913, granda farmo de Ŭitl'nd (Kalifornio) petis per ĵurnala vojo 3 mil grenrikoltantojn. Alvenis sufiĉe multnombraj laboristoj, sed teruraj estis la vivkondiĉoj; malaltaj estis la salajroj, longdaŭraj la labortagoj, ne priskribebla la sanstato de la noktrestejo. Neniu lito estis havebla; kaj la gelaboristoj estis devigataj senorde kuŝi sur pajlamasoj; nur 6 necesejoj estis en la noktrestejo, kaj la nura havebla trinkaĵo, krom akvo, estis limonado farita el citrona acido, vendita de la kuzo de l' mastro por 5 cendoj.

Baldaŭ ekaperis epidemioj de disenterio kaj de tifeca febro, kaj unu laboristo, Dik Ford, ano de IWW, plendis ĉe la farmisto. Ĉi tiu lin brute frapis. Proklamata estis tiam striko, kaj la 7. aŭg. la "sheriff" alvenis kun armataj soldatoj kaj pafis la laboristaron. — Mortigataj estis multaj inter ili, malliberigataj aliaj; kelkajn el ĉi tiuj oni trovis g o r ĝ p r e m e m o r t i g i t a j en ilia malliberejo. Fine Dik Ford estis kondamnata je dumviva malliberigo pro mortigo, dum Ŭitl'nd kaj la policestroj estis trankvilaj.

Sekve de la Rusa Revolucio, Usono, kiel multaj aliaj landoj, trapasis teruregan tempon, dum kiu sovaĝa subpremo estis aplikata kontraŭ ĉiu persono suspektata pro simpatio al "la interdenttranĉila viro"! Ĉar IWW estis la plej revolucia organizo en la tuta lando, ĝi estis speciale atakata kaj la plej multaj el la ŝtatoj aprobis la specialajn leĝojn kontraŭ la "krima sindikatismo". Multegaj estis malliberigataj kaj centoj da geħomoj kondamnataj.

La juĝmaniero ofte estis jena: oni unue pruvis, ke la akuzitoj estis anoj de IWW; poste oni aŭskultis la kulpigajn atestantojn; tiuj ĉi, estintaj krimuloj, malfidelaj soldatoj ktp. deklaris sian anecon ĉe IWW kaj konfesis esti krimuloj pro la malbona influo de IWW sur ilin mem. Unu el ili eĉ asertis, dum iu juĝado, ke IWW venenis la tutan konservatan viandon, senditan al usonaj soldatoj en Francio. Kaj kvankam la federacia gubernio certigis la ĉiaman bonkvaliton de tiu viando, tiu aserto ebligis kondamnon. La senkulpigajn atestantojn neniam oni povis aŭskulti, ĉar tiuj, kiuj provis kiel neperfortan montri la doktrinon de IWW, estis tuj malliberigataj pro "senhezita provo de senkulpigo de krimaj agoj".

(Daŭrigota.)

(Kompiltrad. de Alĝeraj Esperantistoj.)

SKRIBU AL INFANOJ EL SOVETIO?

Estas ni sovet-infanoj
El proletaj familioj,
Kiuj loĝas ĉiuj kune
En infana kolonio.

Ni deziras korespondi
Kun la tuta vasta mondo,
Por ke kresku kaj fortiĝu
Nia granda infanrondo.

Ni atendas la leterojn
El Eŭropo, Ameriko;
Skribu ankaŭ multenombre
El Azio kaj Afriko.

Loŝkarivska detkolonio,
N i k o p o l, USSR.

Krimo de la Ironio

Sub la titolo "Pli science ol la scienculoj" aperis en "S-ulo" n-o 245 artikolo tre sprite k ironie verkita de K-do Ben Odinov (Novjorko). Teruregan mispaŝon ni faris enmetante tian skribaĵon! Ĝi profunde vundis K-don Snejko, kiu dolorkriadas k akre protestadas al ĉiuj gvid- k kontrol-instancoj de SAT!...

Ricevinte la proteston de nia Blankrusa K-do, ni unue demandis nin, ĉu li mem ne celas per tio supervenki K-don Ben Odinov per ironiaĵo de speciala speco. Sed ŝajnas, ke ne. K-do Snejko parolas serioze. Tial ni estas en granda embaraso por decidi nun, ĉu fakte la skribaĵo de K-do Ben Odinov povis veki ĉe legantoj komprenon pri ofendo al K-do Snejko. Por ni almenaŭ, k certe ankaŭ laŭ la intenco de la aŭtoro de l' riproĉata artikolo, ne troviĝas en ĝi io ajn ofenda, por iu ajn homo kapabla kompreni la ironion.

Ĉu do en la Blankrusa Kulturo ne ekzistas aŭtoroj aplikantaj la ironion en siaj verkoj? Aŭ ĉu K-do Snejko malsanas je ia persekutfobio? Grava problemo! kiun ni lasos al niaj legantoj solvi. Ili ja relegu la senpekan laŭ ni artikolon de nia Novjorka K-do k decidu mem, ĉu troviĝas en ĝi reala intenco ofendi la redaktoron de la "Scienc-Kultura Paĝo" de "S-ulo". E. L.

Ĉu likvido de l' milito?

(Fino)

Kontraŭ ĉiu ekvilibra faktoro leviĝas ĝia antitezo, esence propra al la ekvilibro kaj minacanta ĝin elbalancigi. Tamen tiuj ĉi kontraŭecoj ekzistas momente nur en embria stato. Por sufiĉe longa periodo ili ne eksplodos sub akuta formo. Sendube okazos krizoj; sed la ekspertoj malfermis savo-klapon.

Se la Banko por Internaciaj Pagoj sukcesas malfermi al la industriaj landoj disvendejojn en orienta Eŭropo — kaj pli malfrue eble en Ĉinio kaj alie — reproduktante en internacia skalo la spekulaciojn, kiuj koncernis antaŭ la milito organismojn pli malpli naciajn (oni memoru pri la anglaj spekulacioj en Usono, la francaj kaj anglaj en Egiptio, la francaj kaj germanaj en Turkio), la industria kaj komerca aktiveco de ĉiuj kapitalistaj nacioj spertos novan progreson. La senlaboreco malfortiĝos. Ĉu ĝi reiros al la antaŭmilita nivelo? Mi ankoraŭ ne povus diri ĝin. Tio estos ebla, almenaŭ dum ia periodo kaj en la landoj, kie la malpliiĝo de l' naskiĝoj dum la milito fariĝos sentebla.

La BIP certigos la pacon. Ĝi estos la plej supera regulilo kaj disdonos tiel inter la industrioj kiel inter la grupiĝoj kaj la kapitalistaj landoj la deziregatajn disvendejojn. Je kia grado la merkatoj tiel malfermataj kaj profundigataj sufiĉos por certigi al ĉiu "justan" profiton, neniu ĝenos la bonan konkordon.

Sed la momento venos — ĝi ne ankoraŭ estas proksima — kiam la novaj disvendejoj, nekapablaj engluti la ĉiam pli ŝvelintan produktadon de l' industrio, okazigos novajn konkurojn ĉirkaŭ tiu ĉi nekapitalista medio, nesufiĉiĝinta. La karteloj rompiĝas, kiam la disvendejoj komencas plimalvastiĝi. Ĉu la BIP, plej alta esprimo de l' konkordo inter ĉiuj kapitalistoj por alproprigo de l' nekapitalista medio, povos kontraŭstari la ventegon, kiam ne plu temos disdividi la profiton, sed disdividi la perdon[1]? Ne forgesu ni, ke ju pli la kapitalo penetros en tiujn ĉi novajn landojn, des pli ĉi lastaj industriiĝos siavice.

Jen ankoraŭ, la dialektika movo de la produktado kapitalista elvokos la kontraŭajn fortojn estiĝantajn el tiu ĉi kontraŭeco, ke la kapitalismo bezonas medion el produktistoj sendependan por ekzisti kaj ke ĝi nur povas ekzisti lokiĝante mem sur ĝia loko. Kio rekondukas nin al tio diri, ke ĝi mem senigas sin, per sia propra disvolviĝo, de la bazo nepre necesa por ĝia ekzisto.

D e l e z i: Tio estas teoriaj konsideroj, kies pridiskuto kondukus nin tre malproksimen. Miaflanke mi vidas tujajn malfacilojn sufiĉe gravajn. Estas certe, ke la IB trafos kontraŭstarojn. Ili venos de la naciismoj, kiuj ne estas mortaj, de la staboj kaj la diplomatoj, kiuj ĉiuj vidas en tiu ĉi internacia agado kaj en la paco, kiu devas rezulti aŭtomate el ĝi, atakon al sia potenco. Sendube ilia opozicio ne estos malkaŝa. Sed ili eltrovis tute freŝdate tre sagacan batalkampon. Estas la protektismo de l' Nacia Defendo. Ĉiuj konsentas, ke la dogana batalo estas danĝera. Por ĝin pravigi, tuj kiam industrio estas en malfacila ekonomia pozicio, oni parolas pri ĝia protekto je la nomo de l' Nacia Defendo. Kaj kiel hodiaŭ ĉiuj industrioj partoprenas en la potencialo de milito, oni tenas tiel la staton de batalo kaj la naciismon, kaj fine, por malŝatigi la Internacian Bankon, oni disvastigas la famon, ke ĝi estos la okazo por la usona estriĝo. La danĝero do ne kuŝas en malproksima estonto; la batalo estos tuja. Sed de nun unu afero estas plenumita: la plej grava kaj la plej incita el la politikaj demandoj, la likvido de la milito, estas forprenita de la naciaj registaroj por esti transdonita al privata internacia organismo. Por la unua fojo meĥanismo estas kreita, kiu agas ekster kaj super la nacioj. La BIP estas la solida bazo, sur kiu povas konstruiĝi la eŭropa unueco kaj la paco de l' mondo.

El "Monde", trad. N. B.

[1] "Sed de kiam ne plu temas pri dis-divido de l' profito, sed de la perdo, ĉiu klopodas malpliigi sian (perdo-)parton kaj malfavori la najbaron." K. Marks, L a K a p i t a l o, vol. X, pĝ. 192.

PROLETA ŜPARADO

Fragmento el artikolo de K-do Henriko Barbüs, el jurnalo "Pravda" — 1927

Tradukita speciale por "S-ulo", kiel respondo al K-dino S. Engholm (en n-o 240)

"Amo al ŝparado estas unu el la virtoj de francoj". Jen estas modelproverbo en la lando, de kie mi alveturis. La proverbo ĉiam incitis min, ĉar ĝi signifas: Plimulto da francoj estas bonaj civitanoj, obeemaj kaj bone dresitaj, ĥumile forportantaj siajn ŝparmonojn al regno, kiu utiligas ĝin por plifortigi la subpremon al proletaro kaj mezaj klasoj kaj plenigi la neforbruleblajn kas-ŝrankojn de financistoj-potenculoj de la mondo. —

Tiu mono estas ilo, kiun la popolo mem donas en manon de siaj ekspluatantoj. La principo de la ŝparado, kun modestaj buĝetoj de laboristoj kaj oficistoj, estas principo de ĉiama manko; bonvola plimalbonigo de vivkondiĉoj dum tuta juneco kaj matureco al mi ĉiam ŝajnis en kondiĉoj, kiuj min ĉirkaŭis, principo danĝera kaj malvera.

Sed jen en Moskvo mi observis larĝan socimovadon havantan kiel celon per helpo de kotizpagoj de laborularo pligrandigi la kapitalon de ŝparkasoj en USSR. Ĉi tie la afero montras alian sencon. Helpo de etaj multnombraj deponantoj al ŝtatfinancigo servas tre utile.

La senco klariĝas el tio, ke la reĝimo de nova Rusio malsimilas al reĝimo de malnovaj okcidentaj landoj. En ĉi tiuj landoj la supera potenco apartenas al superaj klasoj, sed en la lando, kie mi troviĝas, la potenco apartenas al ĉiuj laboristoj kaj kamparanoj. La mono alfluanta en kasojn de proleta registaro estas destinita por plifortigo de la bonstato de l' tuta loĝantaro.

Jen kial, en la sama tempo, kiam en kapitalistaj landoj modestaj deponantoj ĉe ŝparkaso tre ofte nekonscie helpas al imperialista kaj militarista politiko de siaj registaroj kaj al plifortigo de l' tuta kapitalista sistemo, la laboristaro de Sovetio konfidante siajn ŝparmonerojn al la registaro, helpas per tio al kresko de l' socialismo kaj malhelpas organiziĝon de novaj militoj. Laŭ tia absoluta diferenco inter la du reĝimoj mi konsideras, ke la nuntempa disvolviĝo de ŝparado en USSR estas entrepreno de grandioza socia gravo.

Kiam mi vidis sur stratoj de Moskvo afiŝojn, plenajn da fortaj alvokoj, direktitaj al la laboristaro kaj invitantaj ilin porti siajn liberajn monerojn en ŝparkasojn, kiam mi trarigardis amasojn da proletoj starantaj vice ĉe ŝparkasoj, mi ekskciis, ke la ŝparmovado prezentas unu el batalaktoj por ĝisfina venko, akto de lasta decida batalo inter Laboro kaj Kapitalo kaj inter Kapitalo kaj Revolucio.

—o—

Al mi ŝajnas, ke la legantoj bone komprenos la ĝustan sencon de la ŝparideo en Sovetio. Alia demando estas, kiel povas nia ŝtato elpagi la rentumon ĝis 12% (ekzemple laŭ "certifikato" — ŝtata valorpapero), kaj laŭ ŝtataj gajnpruntoj elpagi ĝis 100 mil rubloj por unu gajnokazo.

Klare jam estas, ke nia ŝtato ne starigas al si la taskon ricevi multe da profito. Ĝi nur celas ke kiel eble plej multe da mono fluu en ŝparkasojn kaj ĉiuj liberaj dissemitaj moneroj estu utiligataj por ĝenerala konstruado. Ja konscio pri la ŝparideo ĉe proletaj amasoj, ilia entuziasma preteco helpi al la ŝtato, jam estas la plej grava venko sur la vojo de socialisma konstruado.

A. Erjuhin, Arhangelsk.

Hungaraj laboristoj ne rajtas kanti

Kelkfoje jam aperis artikoloj en "S-ulo" pri la mizera stato de la hungara kulturmovado laborista. La faŝista registaro eluzas ĉiujn rimedojn malebligi la funkciadon de la diversaj kulturorganizoj laboristaj. Antaŭ pli ol unu kaj duona jaro fondiĝis la Federacio de Hungariaj Kultursocietoj Laboristaj, sed ĝian agadon la ministerio por internaj aferoj ankoraŭ ne permesis kaj ŝajnas, ke ĝi neniam permesos. Antaŭ ĉirkaŭe duonjaro okazis, ke la registaro ĉesigis la aŭtonomion de la Asocio de Laboristaj Abstinenculoj kaj metis ĝin sub kontrolon de registara komisiito. Dikegajn librojn ni povus plenigi per konigo de la faktoj, kiuj pruvas, kiel malamike la faŝista registaro kondutas rilate al kultura movado ĉe la hungara laboristaro.

Tiuokaze mi nur volas mallonge rakonti, kiel celas la faŝismo detrui la laboron de laboristaj ĥorsocietoj.

Se nova ĥoro fondiĝas, ĝi devas prezenti la statutojn al la ministerio por internaj aferoj. Ĝis la statutoj estas sankciitaj, la ĥoro ne povas eklabori. En la ministerio la dokumentoj laŭkutime kuŝas dum du-tri jaroj en la plej profunda profundo de iu ŝranko. Poste la ministerio oficiale demandas la asocion de burĝaj ĥoroj, ĉu ili aprobas la fondiĝon de nova laborista ĥoro. Ili tute nature ĉiam malaprobas ĝin kaj pro tio la nova ĥoro neniam ricevas permeson.

En la vilaĝo Budakeszi fondiĝis en la jaro 1927 laborista ĥoro. La ministerio resendis al ĝi la statutojn kaj malpermesis la agadon de la ĥoro kun la argumentado, ke en Budakeszi ne estas necesa laborista ĥoro, ĉar tie funkcias jam burĝa kantistaro... Sed en ĉi tiu okazo la ministerio almenaŭ rapide aranĝis la aferon. En la urbo Miskolocz jam antaŭ pli ol du jaroj oni volis fondi laboristan ĥoron, sed la permeso ĝis nun ne estas ricevita.

La statutoj de kelkaj sindikatoj ebligas la fondon de ĥoro en la kadro de la sindikato. Sed en ĉi tiu okazo la loka polico ĉiam plej severe malpermesas, ke en la ĥoro kantu ankaŭ tiaj laboristoj, kiuj apartenas al alia fako. Tio nature malebligas la funkciadon de la tiel fonditaj ĥoroj. Province ofte okazas, ke detektivoj vizitas la kunvenojn de ĥoroj. La burĝaj ĥoroj ĉiam ricevas favorprezan fervojan bileton. Ne necesas diri, ke ĉi tiun favoron la laboristoj ne ĝuas...

En provincaj urboj la polico nur tiam permesas la koncertojn de laboristaj kantistaroj, se ili ne kantas laboristajn kantojn. Samtempe ili estas devigataj kanti militarismajn, iredentajn[1] kantojn. La koncerton de ferlaborista ĥoro en la urbo Diósgyör la polico malpermesis per tiu argumento, ke la prezentotaj kantoj kaj poemoj estas danĝeraj por la jam restarigita ŝtata kaj socia ordo. (La ŝtatan kaj socian ordon la hungara burĝaro en la jaro 1919 restarigis, venkinte la proletan revolucion per la helpo de ĉeĥaj kaj rumanaj imperialismaj bandoj).

En multaj provincaj urboj okazis, ke la pli kapablajn laboristajn ĥorsocietanojn la urbestro aŭ aliaj urbaj funkciuloj per ĉiuspecaj minacoj kaj teroro volis forigi de sia ĥoro kaj anigi al la loka burĝa kantistaro. Ofte okazas, ke ĥoro ekskursas kaj la ĥoranoj volas komune kanti, sed la ĉeestantaj ĝendarmoj (ĉar ĝendarmoj ĉie ĉeestas, kie laboristoj estas) ne permesas la kantadon.

Inter tiel malfacilaj cirkonstancoj laboras en Hungario depost pli ol dek jaroj ne nur la ĥoroj, sed ĉiuj laboristaj kulturorganizoj. (8740)

[1] Por nacia liberigo.

Kelkaj tagoj el la vivo de grup-instruanto

Divenante, ke la samaj ĉagrenoj ĝenas instruantojn en aliaj lab. esp.-grupoj, mi kuraĝas foruzi la limigitan spacon de "S-ulo" por peni klerigi la gelernantojn pri ilia misagado.

Antaŭ kelkaj monatoj la nov-jorka grupo decidis starigi perfektigan kurson por ebligi la praktikan funkciadon de l' SAT-statutoj; ni havas sufiĉan nombron da pli malpli bonaj esperantistoj, sed ili ne scipovas la lingvon sufiĉe korekte por esti kapablaj honeste instrui komencantojn — t. e. doni al ĉi tiuj korektajn klarigojn pri la lingvo — ĉar ili mem ne estas certaj pri sia scio.

Oni proponis min por gvidi tiun kurson, kaj mi, kontraŭvole, akceptis tion. Antaŭ ol la kurso komenciĝis, mi admonis la studantaron, ke ĝi atente aŭskultu al la lecionoj kaj neniam interrompu la procedon, krom se temas pri demandoj klarigotaj. Tamen tiuj, kiuj eksentas, ke ili povas plibonigi la instrumetodon, notu siajn rimarkojn kaj esprimu siajn opiniojn post la fino de leciono. La instruanto konsideru tiujn konsilojn kaj penu bazi sur ili siajn postajn lecionojn. Tamen, ĉar li ne povas kontentigi ĉies special-dezirojn, ĉiuj studant(in)oj akceptu la "disciplinon", ĉar nur tiel oni povas vere lerni.

Mi antaŭvidis la malfacilojn por instruanto, kiu estas familiara, kiel kamarado, kun siaj gelernantoj; mi spertis jam dum longjara vivado kun radikaluloj, ke ili estas faritaj el la sama argilo kiel "burĝoj" kaj aliaj homoj: — ilia

instruanto devas esti "respektinda" homo, kiu scias multe pli multe ol ili, kaj homo, kiu amike interrilatas kun siaj kunuloj, ne inspiras tiun senton. Tial mi petis miajn gelernantojn, ke ili, almenaŭ dum leciono, forgesu, kiu mi estas. Mi citis al ili la aserton de sovetiaj bolŝevikoj, ke amika kamaradeco inter la armeestro kaj soldato estas nur ebla en iliaj privataj interrilatoj, ke dum ekzercado la soldatoj devas akcepti la disciplinon, aŭ la afero malsukcesus.

Kaj, kiel mi antaŭvidis, miaj Gek-doj nur memoris miajn admonojn dum unu aŭ eble du lecionoj, kaj poste ili forgesis pri ĉio.

Rimarkinde estas, ke la malmultaj, kompare novaj esperantistoj aŭskultis atenteme kaj lernis diligente. Sed la plejmulto da malnovaj, kiuj jam flue parolis kaj skribis la lingvon, tial pensante sin spertuloj, ne ŝatetis, kiam mi elmontris iliajn erarojn (precipe laŭ lingvaj respondoj de d-ro Zamenhof). Tion ili ne diris, nek mi pensas, k ili estas konsciaj pri tio, sed mi scias bone, kial ili ĉiuj proponadis aliajn instru-metodojn. Tial, ke ĉies metodo estis tia, kia ne elmontrus lian nescion. La plej granda nombro eĉ tute ne partoprenis la kurson, jam de la komenco, ĉar ili, aŭ pro sia bela parolmaniero ĉe kunvenoj, aŭ pro aliaj blufaj elmontroj, ŝatas ludi la rolon de bonaj esperantistoj en la okuloj de komencantoj. Sed, ĉar ili scias, ke skriba laboro, ĉu traduka aŭ originala, elmontrus ilian nescion, ilia malvera fiero ne permesis al ili partopreni en la kurso.

El tiuj spertoj mi konkludis, ke perfektigaj kursoj sukcesus pli bone, se estus eble havigi bone konatajn esperantistojn el aliaj landoj, aŭ almenaŭ urboj, por ludi la rolon de instruantoj.

Georgo Saville (SAT-ano 1092).

LA AKCEPTO EN LEIPZIG

Gek-doj, multe vojaĝintaj en eksterlando, estas spertintaj, ke oni tie lingvorilate renkontas malagrablojn kaj ke la vizito al fremdaj urboj ne malofte kaŭzas ĉagrenojn pro la nekono de la tieaj cirkonstancoj. Tion spertos ankaŭ niaj kongresanoj, al kiuj Leipzig estas tute fremda. Ĉi tiu artikolo servu al la informado de la Gek-doj vizitontaj ĝin!

Leipzig nombras 670 mil loĝantojn kaj ampleksas 11 mil hektarojn. Ĝi partiĝas en 38 urbdistriktoj kun ĉ. 1600 stratoj; 29 tramlinioj kunigas unu distrikton kun la alia. Do, estu atentemaj, serĉante la gastigontojn!

Malnova magistrata domo. Fot.: Paul Faulstich, Leipzig

La tramvojo estas la plej malmultekosta interkomunikilo kaj pro tio la plej uzata de la laboristaro. Ankaŭ ni devos uzi ĝin. Pri la tramvojo estu citate, ke ĝi troviĝas en la posedo de la urbo kaj ke krom la urba tramsocieto neniu privata ekzistas. Estas diversaj vagontipoj: malnovaj kaj novaj, modernaj. Super la peronoj troviĝas disko, montranta numeron. Ĝi estas la linio-numero (1—29). Diskoj kun ruĝa kadro montras, ke la koncerna vagono preterpasas la stacidomon. Ĉiuj aliaj (diskoj sen ruĝa kadro) ne tuŝas ĝin. La ŝildoj antaŭ aŭ super la peronoj signas la direkton aŭ finstacion. En Leipzig ne ekzistas tielnomata ringo-tramo, laŭ kiu la vagonoj kvazaŭ cirkle ĉirkaŭveturas la urbon. Ankaŭ alia sistemo, laŭ kiu la tramvagonoj veturas de la urba centro al la urba periferio kaj reen, ĝenerale ne estas konata. En Leipzig la vagonoj veturas de unu antaŭurbo al la alia kontraŭa, tuŝante la centron kaj la ĉefstacidomon, kiu troviĝas proksime de la centro. Tion nepre atentu por eviti malagrablojn: Tramvagonoj de la sama linio povas montri du diversajn direktojn. Ekzemplo: La linio 10 veturas de Wahren (nordo) al Connewitz (sudo) kaj reen de Connewitz (sudo) al Wahren (nordo).

La ĉefstacidomo estas preterpasata de la linioj: 1, 2, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 29. Tiuj linioj sufiĉas por atingi la gastigontojn. La linioj: 5, 6, 7, 12, 18, 24 tuŝas la centron aliloke. La tramo ekfunkcias matene je la 5-a h. kaj ĉesas nokte je la 1.30-a h. Estas vendataj du diversaj veturbiletoj je sama prezo: biletoj por simpla veturo sen ŝanĝrajto kaj ŝanĝbiletoj. La prezo estas 0.25 mk. = 25 fenigoj. Post la 24-a horo ĝi plialtiĝas je 0.50 mk. = 50 fenigoj. Krom ili estas vendataj veturkartoj por 6 veturoj je plimalaltigita prezo de 1.30 mk. Niaj Gek-doj prefere nur postulu ŝanĝ-

Antaŭ dek jaroj en Hungario...

(Fino)

Por fermi la feran ringon de l' invado, la Antanto sendis ultimaton al la hungara registaro, postulante konsenton por tramarŝo de l' balkanaj aliancaj trupoj tra Hungario, norden al la rusa limo. La tiama Hungario estis en stato de plena socia disfalo. Interne — ĉiam pliiĝanta malkontento de la kamparanamasoj pro sabotado de l' vera bienreformo. Perforta okupado de kasteloj kaj divido de bienoj estis ĉiutagaj okazoj. Revoluciiĝo de l' industria proletaro esprimiĝis per "sovaĝa" sociigo de la fabrikoj, forpelo de l' kapitalistoj, rapidega populariĝo de la agitvortoj komunistpartiaj. En la fono jam organiziĝis la monarkista oficira kontraŭrevolucio de l' reakciaj, antisemidaj etburĝaj elementoj. De ekstere — ĉiam pli impertinentaj postuloj de l' Antanta imperialismo. Konstanta antaŭeniĝo de la limlinioj. Senĉesa atakado de l' rumanoj, spite kaj trans la limlinion. Inter tiuj du (interna kaj ekstera) muelŝtonoj malpotence mueliĝis la burĝa "demokratio". Plej grava parto de l' "demokrata" ŝtata perfortorganizo, la armeo, absolute senmoraligita amasaĉo, krome infektita de l' bolŝevismo. Nenie helpo, ĉie nur malamikoj. Absoluta bankroto de l' burĝa "demokratio" estis neevitebla. Kaj nun, kiel lasta mortpiko al la iluzioj pri Ŭilzona demokratio — ultimato de l' Antanto. En tiaj cirkonstancoj la burĝaro ne plu povis preni sur sin la respondecon kaj cedis la potencon al la proletaro.

Abdiko de l' burĝaro kaj proklamo de la proleta diktatoreco efikis kiel bombo. Tiu ĉi neatendita kaj tamen logika sekvo el politiko de l' Antanto absolute renversis planojn pri kompleta ĉirkaŭumo kaj frakaso de Sovetio. Konfuziĝo de l' Antanta imperialismo pro la Hungaria Sovetrespubliko ebligis spiron al la sufokata Sovetio. Estiĝo de l' hungara proletara diktatoreco donis dekoblan ardon al la batalo de l' rusa proletaro, kion sufiĉe pruvas jena cito el parolado de Lenin: "...Ni vidis venkon ne nur de nia revolucio, ne nur vivatingis, kiel ĝi fortiĝis inter grandegaj malfaciloj kiel ĝi kreis novan potencsistemon, kio altiras al ni simpation de l' tuta mondo, sed ni eĉ tion vidas, ke la kerno semita de la rusa revolucio, transiĝas Eŭropon. Tio kreas en ni tiun absolutan, ne ŝanceleblan konvinkon, kiel ajn malfacilaj estu la nin atendantaj sortobatoj, eĉ kiel ajn grandaj estu tiuj malbonoj, kiujn por ni ankoraŭ kaŭzi povas mortaĉanta besto de l' internacia imperialismo — ke tiu ĉi besto neniiĝas kaj la socialismo triumfos en la tuta mondo."

La Antanto devis koncentrigi sian tutan atenton al Sovethungario, kies ekzisto sola jam efikis revoluciige je la proletaro de l' tuta Eŭropo. Tiu ĉi maltrankvila atento fariĝis panika konsterniĝo, kiam post sia reorganiziĝo, la Ruĝa Armeo triumfplene portis antaŭen sur siaj bajonetoj la aferon de l' mezeŭropa socia revolucio. Ju pli multe da teritorio liberiĝis el sub la jugo de l' Antantvasala ĉeĥa kapitalismo, des pli fortiĝis la materiaj ekzistkondiĉoj de l' proleta ŝtato, des pli fariĝis verŝajna liberiĝo por la proletaro de la centr-eŭropaj ŝtatoj. Sed alvenis la ultimato de Klemanso (france: Clemenceau), kiu subite haltigis antaŭeniron de l' Ruĝa Armeo kaj evidentigis ĉiujn internajn krizojn de la juna proleta diktatoreco. Nun jam montriĝis en sia tuta terura realo, ĉefa denaska manko de la sovetrespubliko, manko de l' unueca, celkonscia, energia, revolucia gvidado, kaŭzita per unuiĝo de la ekstremaj elementoj kun la moderaj. La kontrasto latenta nun akut-

bileton (diru: umŝtajgen!), prezo 0.25 mk. aŭ karton por 6 veturoj (diru: knipskarte umŝtajgen!), prezo: 1.30 mk. Post aĉeto de tia karto vi ĉe veturoj nur bezonas montri ĝin kaj diri: umŝtajgen! (mi ŝanĝas). Per ĉiuj nomitaj biletoj vi povas veturi de l' elirstacio ĝis la finstacio — sed la saman prezon oni ankaŭ pagas, veturante de unu haltejo ĝis la sekvanta. Sekve ekzistas nur unu prezo por ĉiuj distancoj. La kongresejon (popoldomo = Volkshaus, legu: Folkshaŭs) for de ĉefstacidomo vi plej rapide kaj plej oportune atingas per la tramlinioj 10 kaj 11 en direkto al Connewitz. Elir-haltejo estas: Volkshaus, parolu: Folkshaŭs. De la antaŭurboj vi atingas la kongresejon, veturante per iu tramo al la centro kaj ŝanĝante ĝin tie. Gravaj ŝanĝ-haltejoj estas la ĉefstacidomo: por la linioj 1, 2, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 29; la Aŭgustusplaco por la linioj: 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 15, 20, 25; la Reĝa placo por la linioj: 1, 2, 10, 11, 18, 19, kaj la Zeitzerstrato, angulo Albert-strato, por linio 5 (ĉefstacidomo = Hauptbahnhof parolu: haŭptbanhof, Aŭgustus-placo = Augustus-Platz parolu: Aŭgustus-plac; Reĝa placo = Königs-Platz, parolu: kenigsplac). Gek-doj, dezirantaj iri al la popoldomo, trairas la internan urbon en suda direkto; post preterpaso de la Reĝa placo je la dekstra flanko ili renkontas la "Peterssteinweg", kies plilongiĝo estas la "Zeitzer"-strato. Tie en domnumero 32 (dekstraflanke) troviĝas la popoldomo. Ĝi estas oportune atingebla en 25 minutoj.

Nun pri la alveno. Kio atendas vin? Gek-doj, uzantaj senperan vagonaron al Leipzig veturos ĝis la finstacio Leipzig. Leipzig havas ŝanĝstacidomon. Antaŭe vi preterveturos kelkajn antaŭurbajn staciojn. En la ĉefstacidomo troviĝos la akceptejo. Tra la kontrolejoj vi forlasos la alven-peronojn kaj ekpaŝos sur longan transversan peronon. Tie atendos vin Leipzig-aj Gek-doj, portantaj ruĝajn brakrubandojn kun verda stelo en blanka fundo por akompani vin

Gevandhaŭs. Pruntis: Ratsnachrichtenamt Leipzig

al la akceptejo. Du afiŝoj, formato 50×60 cm, faciligos la trovon. En la akceptejo vi trovos du K-dojn. La K-do antaŭ la kartoteka tablo post montro de la kongres-karto nur donos al vi loĝejo-karton kaj la kongresmaterialon. La alia K-do estas je via dispono nur en informaj kaj aliaj dubaj aferoj. La loĝejo-karto dulingve estas presita; ĝi povas esti legata de helpemaj stratpasantoj kaj ĝi samtempe estas legitimilo por la gastigontoj. Krom la adreso de la gastigonto kaj la via la karto nomas la tramliniojn, direkton kaj haltejon. Do, studu la loĝejo-karton ĝustatempe, antaŭ ol estas tro malfrue. Ĉe neatento vi havos ĉagrenojn, monkaj tempoperdojn. Vi nun forlasos la stacidomon, laŭeble akompanate, kaj ekpaŝos sur la placon, kie haltas la tramoj. Tie ankaŭ servos niaj Gek-doj por doni la lastajn informojn. Vi eniros la tramvagonon, postulos ŝanĝbileton (umŝtajgen) kaj informos la tramiston pri via veturcelo. Laŭnecese vi montras al li la loĝejo-karton. Ni ne forgesu averti vin, ne tro malproksimiĝi de la haltejo. Prefere informu vin ĉe stratpasantoj pri la serĉata strato. Al la gastigontoj, kiuj gastigos vin dum la kongressemajno, vi montros vian karton. Pro ĝentileco demandu viajn loĝejodonontojn pri eventualaj kostoj. Multaj certe donos kafon kaj bulkojn aŭ ion ajn kiel matenmanĝon.

En la intereso de via sano ni fine atentigas vin, ke en Germanio ĉiuj veturiloj veturas dekstraflanke. Atentu tion por eviti akcidenton!

Ni nun atendas vin kaj deziras al vi agrablajn veturadon kaj restadon en Leipzig! K. K.

---

iĝis subite. Laŭ la opinio de la socialdemokrataj gvidantoj, la proleta diktatoreco, la sovetsistemo, povis havi nur provizoran karakteron, kiel plej konvena formo de l' nacia kontraŭstaro kontraŭ la Antanta imperialismo kaj devis post kelka tempo aŭtomate transformiĝi en parlamentan demokration. Komence ankaŭ parto de la burĝaro havis saman opinion kaj ne nur ne sabotis la sovetpotencon, sed eĉ relative subtenis ĝin. Tiu ĉi kvazaŭ interklasa karaktero de la hungara proleta diktatoreco kreis specialan fenomenon de l' t. n. "nacia bolŝevismo", cetere ja ne longdaŭran. Por la liberigendaj nordaj teritoriaj Klemanso promesis redonon de la grenprovinco transe de Tisa[1], okupita de la rumanoj. Por doni garantion al sia promeso, li minacis laŭ-limtempan, koncentritan atakon de ĉiuj aliancaj armeoj, ĉirkaŭantaj Hungarion, se la Ruĝa Armeo ne liberigus dum 2 semajnoj la de ĝi okupitajn teritoriojn. La komunistoj postulis en tiu momento eĉ pli energian daŭrigon de l' atakado kaj konsideris eventualajn traktadojn nur kiel taktikan manovron. Ili bazis sian starpunkton sur reciproka efiko de la Ruĝarmea atako kaj disvolviĝo de la centreŭropa, plej aktuale ĉeĥoslovaka socia revolucio. Kontraŭe la socialdemokratoj postulis senprokrastan akcepton de l' Antanta ultimato, argumentante per trolaciĝo de la armeo, minaco de Klemanso kaj la promesita greno trans Tisa. Cetere la stomakproblemo, dum la diktatoreco, ĝenerale ludis multe pli gravan rolon ol konservo kaj defendo de la politika potenco mem. Ankaŭ tio estas grava psikologia kaŭzo, kial fiaskis la diktatoreco. Per sia plimulto la socialdemokratoj sukcesis efektivigi liberigon de l' okupitaj teritorioj, kio panikigis la armeon. La akutiĝo de l' internaj krizoj ebligis malkaŝajn, armitajn puĉojn[1] de la kontraŭrevolucio. Ilin partoprenis, gvidate de la t. n. intelektularo (oficiroj, pastroj, eksoficistoj), grandamase la bienhavanta kamparanaro, kiu ĝis nun per pasiva kontraŭstaro estis sabotinta la diktatorecon. Kaj nun manifestiĝis alia fatala eraro de la sovetpotenco, nome ĝia katastrofa bienpolitiko: la disdivido de la grandbienoj.

Kvankam oni dum kelkaj tagoj ankoraŭ ĉie sukcesis venki la armitan kontraŭrevolucion, tamen estis finiĝanta la periodo de l' diktatoreco. La antaŭvideblan neplenumon de l' promeso pri liberigo de la provinco trans Tisa sekvis atako de la Ruĝa Armeo, ĝi fiaskis pro perfido de la propra ĉefstabo kaj sabotado de l' oficiroj.

Tiel post 133-taga ekzisto, la 1-an de aŭgusto 1919, ĝi pereis. Ĝia renversiĝo signifis ne nur gravegan malvenkon de la hungara proletaro, sed ankaŭ forreston de la centra eŭropa socia revolucio kaj grandegan plifortiĝon de la eŭropa reakcio. Tamen ĝia mondhistoria merito ne estas diskutebla kaj instruoj de ĝiaj eraroj estiĝis vivantaj valoroj en la tutmonda liberiga batalo.

Kruelajoj de la blanka teroro, dekjara senkompata politika kaj ekonomia subpremado memorigas la hungaran proletaron pri potenco de la liberiĝintaj laboristoj kaj kamparanoj. Per nenia teroro estas ekstermebla tiu memoro. Kaj tio estas revoluciiga faktoro, kiu fine nepre detruos eĉ plej fortajn citadelojn de la kapitalismo!

Kolektivano.

---

[1] Tisa estas la due plej granda rivero en Hungario.

[1] Ribelo je risko, sen apogo sur popolamasoj.

SENNACIULA SCIENC-KULTURA PAĜO

Sub la kontrolo de Scienc-Kultura (Akademia) Sekcio de SAT. Redakci-adreso: Dim. Snejko, Minsk, Poŝtkesto 33 (Sovetio)

AL LA SEKCIANOJ!

Nian sekvantan paĝon ni dediĉos al la sekci-kunveno dum la 9-a SAT-Kongreso. La postsekvontan paĝon ni speciale uzos por medicinaj materialoj. Ni petas niajn sekcianojn-medicinistojn, sendi por ĝi materialon. Certe ĝi devas esti populara, ne tro scienca kaj speciala. Apartaj SAT-anoj povas sendi pri medicinaj temoj demandojn al la redakcia adreso, al kiuj specialistoj-kuracistoj respondos.

Tiel ni sukcesos praktike utiligi nian Paĝon. Ni esperas aperigi ankaŭ paĝon kun teknika materialo k. a. Havigu nur taŭgajn manuskriptojn! Red.

KION LEGAS LA BRITA LABORISTO?

Laŭ statistiko de eldonista ĵurnalo 10 mil novaj verkoj kaj 3400 reeldonoj estis eldonataj en Britio dum la jaro 1927. En Usono la novaj verkoj estis 7450, la reeldonoj 1499. Kiom el tiu nombro legas la brita laboristo? Certe tre malmulte.

Rilate al la ĉiutagaj ĵurnaloj la sola laborista ĵurnalo, la "Daily Herald" (Ĉiutaga Heroldo) havas disvendadon je nur ½ miliono kompare kun almenaŭ 12 milionoj de la kapitalistaj ĵurnaloj. La proporcio malfavora al la laboristaro certe estas pli malgranda rilate al libroj. Nun ankoraŭ kreskas senlaboreco kaj la Lab. Eldon-Kompanio, unu el la ĉefaj provizantoj de malkaraj libroj, diras, ke la aĉetado falis ĝis kvarono de la antaŭe vendita kvanto. Kompreneble vendiĝas la senvaloraj sensaciaj libraĉoj: La plej populara verkisto Edgar Ŭales (Wallace) diris, ke en finiĝanta jaro (je 31. marto 1927) kvin milionoj ekzempleroj da liaj verkoj vendiĝis.

Unufoje dum ĉiu semajno la "Daily Herald" havas apartan literaturan paĝon por recenzo de novaj verkoj. La ĉiusemajna "Sunday Worker" (Ĉiudimanĉa Laboristo) ankaŭ enhavas recenzojn, same la monataj laboristaj revuoj. Plejparte la inteligentaj laboristoj legas pri iu libro, sed ne povas aĉeti kaj devas peni havi ĝin ĉe la publikaj librejoj, kiuj nuntempe ekzistas en preskaŭ ĉiu urbo.

La plej fama prilaborista romano "Filantropoj kun disŝiritaj pantalonoj" aperis en j. 1914, sed nur post la milito ĝi estis havebla malkare. La plumnomo de Robert T r e s s a l l maskis Robert N o o n a n, domkolorigisto, kiu en la verko skribis sian aŭtobiografion. En la sama grupo estas la verkoj de Jakobo Ŭelŝ (Welsh), nome "La Subtera Mondo" kaj "La Morlocks[1]". Pli sukcesis la unua, kaj disvendiĝis 100 mil ekzempleroj. Ĝi pritraktis vivon en la karbminejo ne tro fidele laŭ nur persona sperto kaj ne tiom bone propagandas, kiom Tressall faris tion. Ŭelŝ ankaŭ verkas poemojn, kaj en sept. 1928 aperis nova romano, kiu priskribas lian sekvantan karieron kiel parlamentano. Alia verko pri la brita karbministo "The Wilderness of Toil" (La Dezerto de Laborego) jam aperis en Leningrad ("Priboj" 1926), sed ankoraŭ ne trovis eldoniston ĉi tie. La aŭtoro H. H e s l o p pli klare pritraktis la klasbatalojn, kaj recenzo en "Isvestija" metis ĝin pli alten ol la verkon de Ŭelŝ. "Easingden" kaj "Amo en Easingden" de J. G. S i n k l e r (Sinclair) priskribas la vivon en karbdistrikta vilaĝo de tiu nomo, sed ambaŭ ne multe legiĝis.

Tri karbministoj J. C o r r i e, F. B o d e n kaj F. C. R e e d eldonis poemojn, sed nur la unua trovis multe da legantoj. Ĝenerale la brita laboristo ne legas poemojn, krom la patriotajn en la lernejo.

Tre malmultaj estas la proletaj verkistoj en Britio, speciale tiaj de romanoj. Nur unu komunista verkisto R. F o k s (Fox) trovis eldoniston por "Storming Heaven" (Atakeganta Ĉielon), vivplena aventuraro de junulo, kiu veturis de Kalifornio al Vladivostoko kaj fariĝis aktoro en Moskvo. Li verkis ankaŭ interesan libron pri Siberio kaj Meza Azio "La Popoloj de la Stepoj". — La romanoj de Ŭels (Wells) multe legiĝis en eldonoj malkaraj iom post la unua apero. Lasttempe inter politikaj broŝuroj la verkoj de A. J. Kuk kaj de R. P a l m e D u t t sukcesis.

La pensanta laboristo legas la verkojn de Anatol F r a n s (France), eble de Z o l a (L a D i s f a l o, Ĵ e r m i n a l o). La primilita verko de Barbüs (La Fajro), multe estis legata. La verkoj de Ĵak L o n d o n kaj de Öptn S i n k l e r el Usono estas aĉetataj. La romanoj de la aliaj usonaj verkistoj Sinkler Luis, Dreiser ktp. ankoraŭ estas tro multekostaj ĉi tie. Vendiĝis sukcese la dramo de T o l l e r "Masse Mensch" (Maso-Homo), kaj ni konas la verkojn de la ĉeĥoslovako Ĉ a p e k.

Inter prisovetiaj romanoj plej vendiĝis "Semajno" de L i b e d i n s k i. Sub titolo "Flying Ossip" (Fluganta Osip) aperis kolekto el la plumoj de la ĉefaj sovetiaj verkistoj S e j f u l i n a, E r e n'b u r g ktp. Nun estas legata "Taglibro de Lernejano" de N. O g i n j o v, ankaŭ "Broken Earth" (Disrompitaj Terpecoj) de usonano M. H i n d e s, kiu revizitis sian hejmon en sovetia vilaĝo kaj priskribas la ŝanĝojn viditajn. Ankaŭ estas havebla iom multekoste "Deadlock" (Plena Halto) de la krimea kuracisto V. V. V i e r e s s a e v. Tie ĉi mi parolas nur pri literaturaj verkoj, sed kompreneble sciencaj kaj politikaj verkoj de Lenin, Trotski, Buĥarin, Stalin kaj Pavlov aperis anglalingve.

Estas kreskanta aĉeto je studlibroj por kursoj de la Nacia Konsilantaro de Laboristaj Kolegioj, sed tio estas aparta afero. Antaŭ multaj jaroj aperis fama romano ĉi tie "N-o 5, John-Strato" (1899) de R. Ŭ a j t i n g (Whiteing), kiu trafe komparis la riĉulojn kaj la malriĉulojn, sed tiu speco de romano nun ne estas legata. G a l s ŭ e r t h i (Galsworthy) en serio de romanoj klarigis la kreskon kaj disfalon de kapitalista familio, sed la laboristoj ne legas multe tiun serion. B e n n e t, alia fama romanisto, ne havas la influon de Ŭels. Laŭmoda nun estas la detektiva dramo: mortigo mistera okazas, ĉiu suspektiĝas vice, ĝis fine la krimulo malkovriĝas.

Inter la junaj verkistoj T o m l i n s o n estas unu el la plej bonaj. Li verkas majstre, kiel en Konrad, pri la maro, sed li ankaŭ havas okulon por la socia malordo. La plej popularaj romanistoj, ekzemple M. A r l e n, traktas detale la seksajn aferojn de dekadencaj tavoloj de la kapitalista klaso, sed la laboristoj ne legas multe tion.

Sume oni povas diri, ke proleta literaturo nur ekkomencas ĝermi en Britio ĝis nun. (488)

[1] Elp.: Morloks, t. e. speco de subtera sklavaro prezentita en romano de H. G. Ŭelŝ (Wells).

NOVA INVENTO POR SEKURIGO DE VAGONAROJ

Ĉe germanaj fervojoj oni depost kelkaj jaroj elprovas aŭtomatajn sekurigilojn. Ĝis nun ekzistis 2 metodoj — mekanika: ĉe preterveturo trans la haltsignalon flanka metilo sendepende de la lokomotiv-kondukisto funkciigas la bremson; radia: la bremson funkciigas elektra relajso funkciigata mem de kadra anteno troviĝanta meze de la reloj. Nun ekestis tria metodo — o p t i k a: Ĉe bufro de l' lokomotivo estas muntita lumĵetilo, sur la haltsignalo konkava spegulo (reflektilo). Dum preterveturo la lumradio de la ĵetilo estas reflektata de la reflektilo sub akra angulo sur selen-ĉelon fiksitan sur la lokomotivo. Ĉi tiu selen-ĉelo havas econ transformi lumsvingojn je elektraj, kiuj intensigite per relajso bremsas.

Per uzo de diversaj diafragmoj estas eble reguligi ankaŭ la rapidecon de vagonaro el-ekstere. La plimultiĝantaj lasttempe en multaj landoj teruraj fervojaj katastrofoj montras la neceson de tiaj eksperimentoj. Sed dume pro profitaj kaŭzoj la kapitalistaj direkcioj nur eksperimentas kaj ne enkondukas la novajn inventojn praktike.

H o m o (2921).

TRA ESPERANTIO

Resuma Raportaro de la Plenum-Komitato de SAT

(Daŭrigo)

ADMINISTRACIO DE SAT (1928/1929)

Situacio de la membraro. — La statistiko estas farita la 1. julio 1929, tamen ni konsideru, ke la membrostato preskaŭ ĉiutage varias k tio ankaŭ rilatas al la abonantoj. — La ciferoj post la streko indikas la pasivajn membrojn: Afriko 1, Alĝerio 7/11, Argentino 24/1, Aŭstralio 1, Aŭstrio 217/4, Belgio 98/7, Brazilio 2, Britio 192/8, Bulgario 40/7, Ĉekoslovakio 142/5, Ĉinio 3, Dancigo 6/1, Danio 7, Estonio 28/1, Finnlando 47/2, Francio 310/8, Germanio 1704/26, Hispanio 131/4, Hindio 1, Hungario 41/1, Fr. Hindo-Ĉinio 1, Islando 1/1, Italio 2, Japanio 57/1, Jugoslavio 50/2, Kanado 5, Latvio 44/1, Litovio 9/1, Luksemburgo 1, Maroko 1, Nederlando 121/8, Norvegio 37/3, Nov-Zelando 2, Persio 1, Polio 62, Portugalio 19, Rumanio 12, Saarlando 5, Sovetio 1478/40, Sud-Afriko 1/3, Sud-Ameriko 1, Svedio 178/1, Svisio 32/1, Turkio 1, Urugvajo 3, Usono 53/9.

Sume rekotizis aŭ novaliĝis 5179 aktivaj k 157 pasivaj membroj = 5336 kune. — Ne rekotizis ĝis nun 2531 aktivaj k 514 pasivaj membroj. Pasintjare rekotizis ĝis la sama dato sume 6170 membroj. Ni do povas konstati, ke la nombro de la rekotizintoj ĉi-jare estas malpli granda ol tiu en la pasinta jaro. Pasintjare kune kun la nepagintoj ni havis 8167, ĉi-jare kun la nepagintoj ni havas sume **8381** membrojn. Tiun nekontentigan situacion ni atribuas al la decido alprenita en Göteborg pri neenmeto de ĉiuj nomoj en la Jarlibro.

Sennaciulo. — La statistiko estas farita laŭ la n-o 247 ekspedita fine de junio 1929. La ciferoj post la streko montras la kvanton de la pasinta jaro: Afriko 0/1, Alĝerio 6/8, Argentino 21/14, Aŭstralio 2/1, Aŭstrio 205/231, Belgio 81/73, Brazilio 6/2, Britio 166/172, Bulgario 5/0, Ĉeĥoslovakio 112/125, Ĉinio 3/6, Ĉilo 1/0, Danio 2/5, Dancigo 3/3, Estonio 17/15, Finnlando 21/15, Francio 287/215, Germanio 1059/950, Hispanio 80/53, Hindio 1/0, Hungario 4/36, Hindo-Ĉinio 1/0, Islando 2/2, Italio 1/1, Japanio 62/30, Jugoslavio 30/48, Kanado 9/3, Latvio 19/44, Luksemburgo 1/0, Nederlando 105/73, Norvegio 24/15, Persio 2/6, Polio 75/52, Portugalio 15/12, Rumanio 11/3, Saarlando 5/3, Sovetio 1053/872, Sud-Afriko 1/1, Svedio 106/56, Svisio 29/31, Urugvajo 2/2, Usono 55/35.

Sume ni ekspedis de n-o 247, inkluzive la vendekzemplerojn **3690** ekz. de "S-ulo". Pasintan jaron ni ekspedis dum la sama dato 3218 ekz. Ni do havas ĉi-jare pluson da **472** ekz. — Rilate "La Lernanton" ni ne bezonas diri multajn vortojn, ĉar la situacio estas preskaŭ la sama kiel pasintjare. — Necesas diri ankoraŭ kelkajn vortojn pri la adresŝanĝoj. Laŭ nia konvinko k sperto oni ofte arbitre ŝanĝas siajn adresojn. En tiu afero niaj K-doj en Sovetio estas tre ŝanĝemaj. Ni petas la K-dojn informi nin, se la adreso ne restas konstanta, por almenaŭ eviti nenecesajn elspezojn por la ŝanĝo de la adresplatoj. Ekzistas K-doj, kiuj indikas foje la poŝtkeston, poste ĉe la renovigo de la abono la hejman aŭ laborejan adreson. Tiu daŭra ŝanĝado de la adreso kaŭzas en la adm. multe da laboro k elspezoj.

Sovetianoj Kongresaliĝintoj!

Kvankam laŭ ricevitaj informoj la vizoj por la kongresontoj estas rifuzitaj de la germana ambasadoro, ne laciĝu k ĉiam denove k insiste postulu la vizon por Germanio. Jes, la tempo urĝas, sed la K. K. jam entreprenis diversajn paŝojn. Ni esperas, ke lastan momenton ni ankoraŭ sukcesos rompi la eraran (?) viz-rifuzon de la ambasadoro de la "plej demokrata ŝtato", kiu nomiĝas Germanio. SOVETIANOJ, SPITE ĈIO VENU AL LA 9-A EN LEIPZIG!

K. K.

La Nova Epoko. — De n-o 9 ni ekspedis jenan kvanton, la ciferoj post la streko indikas la kvanton pasintjaran: Afriko 0/1, Alĝerio 0/1, Argentino 16/14, Aŭstralio 1/1, Aŭstrio 72/59, Belgio 50/29, Brazilio 3/2, Britio 64/54, Bulgario 29/5, Ĉeĥoslovakio 28/27, Ĉinio 3/2, Ĉilo 1/0, Dancigo 1/1, Danio 1/3, Egiptio 0/1, Estonio 10/10, Finnlando 13/2, Francio 136/98, Germanio 241/198, Grekio 0/2, Hispanio 33/21, Hindio 0/1, Hindo-Ĉinio 0/1, Hungario 1/0, Islando 3/3, Italio 1/0, Japanio 53/24, Jugoslavio 18/16, Kanado 6/3, Latvio 13/17, Litovio 1/0, Luksemburgo 1/0, Nederlando 26/13, Norvegio 10/4, Nov-Zelando 0/1, Palestino 0/1, Persio 1/1, Polio 34/30, Portugalio 8/5, Rumanio 1/3, Saarlando 1/1, Sovetio 477/352, Sud-Afriko 1/2, Svedio 39/12, Svisio 10/10, Turkio 0/1, Urugvajo 2/1, Usono 17/11.

Sume ni ekspedis **1439**, pasintjare 1047 ekz. Ni do povas konstati pluson da **392** ekz.

Eldona fako de SAT. — Pro tempomanko ni ne citas ĉiun opan libron, kiel ni faris pasintan jaron, sed konsiderante nian libroprovizon oni venas al konkludo, ke niaj membroj ne sufiĉe interesas sin pri ĉi tiu fako. Ĉu povus okazi, ke inter 6 ĝis 8 mil membroj ni bezonas vendotempon de kelkaj jaroj por finvendi libron je eldonkvanto da 2000 ekz.?? Kaj ni ne forgesu, ke eĉ granda parto de la neŭtralaj esp-istoj aĉetas niajn librojn. Tio pruvas, ke granda parto de la membroj tute ne aĉetas niajn librojn.

Insignoj. — Komence de ĉi tiu jaro ni eldonis nian novan insignon, kiu trovis plaĉon ĉe multaj K-doj. Baldaŭ la provizo estos elĉerpita k ni jam mendis denove 2000 ekz. — Komplikaĵojn rilate la dissendon de niaj insignoj, il. pk., kovertoj ni havas kun Sovetio. Laŭ leĝo en Sovetio ĉi tiuj objektoj ne estas libere importeblaj kaj sekve la doganoficistoj plejparte agas laŭ la dogantarifo, kiu estas tiom alta, ke la K-doj prefere rifuzas la akcepton. Tiuj ĉi pakajetoj poste revenas k la afranko estas forjetita. — La samo rilatas al niaj ilustritaj poŝtkartoj.

Akcibiletoj. — Konsiderante ĉi tiun instalon ni same devas konstati, ke ĝi ne estas sufiĉe uzata. Ekz. dum la kuranta jaro ni vendis el la serio A **127** biletojn k naŭ oni resendis kiel pagilojn. El la serio B ni vendis 140 k oni resendis 30 kiel pagilojn. Ne nur, ke ĉi tiu aĉeto de niaj akcibiletoj multe helpas al nia eldonkooperativo, sed la aranĝo ankaŭ havas alian pli bonan flankon. Ni supozu, ke iu membro dum kelka tempo havis laboron k dum tiu tempo aĉetis kelkajn akcibiletojn. Li sekve estas kvazaŭ asekurita ĉe SAT rilate al plua ricevo de la gazetoj k ankaŭ membreco dum tempo malbona. Multaj K-doj jam spertis ĉi tiun aranĝon k ofte aĉetas akcibiletojn, por poste, kiam ili estas senlaboraj uzi ilin kiel abonilojn. Aliaj K-doj aĉetas niajn akcibiletojn kiel ŝparilojn, ĉar ni estas pretaj ĉiutempe repagi la koncernan sumon, se iu akci-havanta K-do deziras tion. Por K-doj, kiuj jam havas siajn akcibiletojn dum daŭro de tri jaroj, ni instalis apartan konton kun rentumo. Ili do havas ĉiutempe en la organizo iom da mono pri kiu ili povas ĉiutempe disponi.

Resume: Ni ne dubas, ke ĝis apero de la jarlibro multaj K-doj ankoraŭ rekotizos k certe superos la nombron de la pasinta jaro. — Kresko de la abonantaro al "S-ulo" k "LNE", kresko de nia librofako, ĉiuj impulsoj estas faktoroj por pliprogresigi nian movadon k... laboron. Ĉefe la lasta jaro postulis de ni en la administrejo, despli, ĉar dum naŭ semajnoj nur estis 2 personoj, plej grandan oferemon nian. La tagan labortempon ni ne volas konigi, pro taktikaj kaŭzoj. Ni nur diru, ke krom niaj administraj laboroj ni mem ekspedis "S-ulo"-n k "LNE"-n. Krome ni ankaŭ legis la presprovaĵojn de "S-ulo". Tiun ĉi laboron, same la librotenan laboron ni nur povis fari dum la nokto. Ke tion dum pli longa tempo ne povas elteni iu homo, estas memkompreneble. Kaj kiu ĉeestis la Lyonan Kongreson, certe povas rememori, ke jam tiutempe la administranto pledis por helpo, sed miaj diroj ne estis akceptitaj. Konsekvence, kiam K-dino Lehmann foriris k nur 2 personoj estis en la administrejo, ĝuste dum tempo, kiam nia SAT-vivo pleje pulsas, ni dronis en laboro k malgraŭ la plej rapida k longega laboro ni ne sukcesis ĉion kontentige funkciigi. Kompreneble mi (Lerchner) neniel trans-

prenas la respondecon pri ĉi tiu nefunkciado de la aparato, ĉar la tiutempa Adm. Komisiono simple ne atentis miajn konsilojn.

Ekzistas homoj, kiuj volonte iom babilas k kredas sin kapablaj per la buŝo, sed en la praktiko montriĝas tute alia bildo k poste ili silente forrestas. Ni klopodu ĉiuj esti praktikuloj k ne teoriuloj k ĉikanemuloj. Nur paŝante sincere rektan vojon, ni sukcesos antaŭenpuŝi nian movadon. En ĉi tiu senco mi finas mian raporton k esperas, ke la sekvontan ni povos skribi en pli granda ejo ol la ĝisnuna.

SENNACIULO

La gazeto aperis regule. Grandan paŝon antaŭen ni realigis dum la lasta jaro. En la espero, atingi baldaŭ 4000 abonantojn k ĉar la buĝeto de la gazeto estis sendeficita, ĝia formato estis pligrandigata sen plialtigo de la abontarifo. Depost novembro 1928 ĝi aperis unufoje monate 12-paĝe; depost februaro 1929 dufoje monate. Depost aprilo 1929 ĝi aperas ĉiusemajne sur 12 paĝoj.

Dank' al la pliampleksigo ankaŭ la enhavo de "S-ulo" pliriĉiĝis k plivariiĝis. Ni povas statistiki ĉi-jare 304 originalajn artikolojn (en la peresperanta parto) + 31 Tagojel mia vivo + 2 Mia buĝeto + 10 versaĵoj, sekve sume 347 originalojn[1]. Ne enkalkulita en tiu cifero estas la rubriko "Tra Esperantio", en kiu aperis ĉiunumere meznombre 2 grandaj artikoloj = sume ĉ. 100 artikoloj dum la jaro. Ankaŭ ne enkalkulitaj estas la specialaj "Paĝoj", kiuj pliiĝis dum la jaro, tiel ke depost 1. januaro 1929 en ĉiu n-o regule aperis unu el la "Paĝoj" — sporta, scienckultura, liberpensula, junulara, virina[2]. Kompil-aranĝitaj artikoloj (kiuj estis ĉerpataj k kompilataj laŭ unu aŭ kelkaj difinitaj fontoj) aperis: 31. Tradukoj 45. Krome la rubriko nove enkondukita "El la Historio de l' Socialismo" prezentis 16 pecojn.

Laŭ la ciferoj oni vidas, ke lastjare la puraj tradukoj en "S-ulo" prezentis nur proks. 10% de l' enhavo peresperanta de la gazeto (enkalkulante la "Paĝojn", ekskluzive la rubriko "Tra Esperantio"). Sekve kompare al la antaŭaj jaroj plia rimarkinda progreso rilate al la originaleco de l' enhavo estas konstatebla.

La gazeto estis multe pli ilustrita ol en antaŭa tempo. Ni eĉ permesis, konsiderante la pliampleksigon, al grupoj ktp. enmeti siajn fotojn. Sed tiuokaze ni pro financaj konsideroj devis postuli pagon por la kliŝoj. Kiel speciala varbnumero estis aranĝita la 200-a, kiu 16-paĝe konsistis el originaloj, kiuj pritraktis ĉefe SAT k lab. esp. temojn. Pri tiu n-o ni ricevis multajn aprobajn leterojn.

El materialo aperinta en "S-ulo" estis represataj nacilingve en diverslingvaj lab. jurnaloj k revuoj 190 artikoloj (el ili 39 pritraktis Sovetion, 14 Usonon, 7 Ĉinion, 6 Japanion, 2 Hindion ktp.). Ni povas kompreneble raporti nur pri tiaj enpresoj, kiuj estis konigataj al ni de la K-doj. Reale tiu nombro da enpresoj certe estas tre konsiderinde pli alta.

Por komprenigi al la K-doj, kiel funkcias la Redakcio de "S-ulo", ni diru vorton pri la disdivido k prilaboro de l' materialo, ricevata ĉe ni. De esenca signifo por la glata redakcia funkciado estas la fakto, ke gvidanto k redaktoro de la gazeto intime kunlaboras. La rolo de K-do Lanti kiel gvidanto estas unuavice legi la ricevatajn manuskriptojn, prijuĝi la valoron de ilia enhavo k transdoni tiam ilin kun koncernaj rimarkoj al la redaktoro K-do Bartelmes. La manuskriptoj trovitaj taŭgaj estas prilaborataj de K-do Bartelmes laŭ lingva k stila vidpunktoj. Inter la amaso da alvenantaj manuskriptoj granda parto estas tre malkorekte verkita k malbone legeble prezentita. Tial la prilaboritaj manuskriptoj plej ofte devas esti maŝine rekopiataj antaŭ ol ili pretiĝas por la presejo. El manuskriptoj, kiuj pro iaj mankoj, troa longo, maltaŭga enhavo k. s. ne povas esti enpresataj en "S-ulo", kelkaj tamen ne estas forjetataj, sed ni transsendas ilin laŭeble al iu fakredaktoro, ĉu de "La Nova Epoko", ĉu de "La Lernanto", de Esp. Servo, Pedagogia Informservo ktp. Pri neuzotaj manuskriptoj ni informas la aŭtorojn en "Nia poŝto", se ili petas pri tio. Estas multaj manuskriptoj, kiujn ni ne tuj povas enmeti, sed nur en oportuna okazo, kiam spaco permesas. Tiun duan elekton, kiu koncernas la kompiladon de la enhavo por difinita n-o, prizorgas la teknika redaktoro, ne plu la gvidanto. K-do Bartelmes prezentas al la gvidanto vendrede la pretigitan materialon en amplekso de 12 prespaĝoj k proponas laŭ ĝi difinitan aranĝon de la n-o. Post konsento kun K-do Lanti pri la aranĝo la manuskriptoj estas ekspedataj al Leipzig, kie ili trafas la presejon. La presprovaĵoj estas korektataj en Leipzig.

VORTARO

Kiel ni jam publikigis en la n-o 237 de "S-ulo", la verkado de nia vortaro ne tiom rapidas kiel antaŭvidis la aŭtoroj. Ili ne sukcesis liveri la partojn de la manuskripto je la datoj difinitaj en la kontrakto. Ni tamen ne intencas postuli severan aplikadon de la kontrakto, tial ke ni bone konscias pri la grandaj malfaciloj renkontataj en tia laboro. Cetere, s-ro E. Grosjean-Maupin havis lastatempe okulmalsanon, kiu devigis lin ĉesigi ĉian verkan laboron dum pli ol unu monato. Tia fakto jure maldevigis lin tute akurate plenumi la kondiĉojn de la kontrakto. Kontraŭ tia malfruiĝo ni sekve estas senpovaj k ne akceptas pri ĝi respondecon.

Ĝis nun estas presitaj nur 120 paĝoj, kiuj korespondas al la litero F inkluzive. Ni esperas, ke de nun la entrepreno progresos pli rapide. La enreligo de la afero estis ja ĉe la komenco sufiĉe malfacila. Ne ĉiam la kvar aŭtoroj povis tuj interkonsenti. Longaj perleteraj diskutoj okazis, kio malebligis normalan laboron. Nun la afero funkcias pli glate. Ĉiun semajnon ni sendube povos liveri al la presisto 25—30 paĝojn el la manuskripto k fine de l' jaro spereble la verko estos finpresita.

Kio plej bone montras, ke nia vortaro respondas al nepra bezono, estas la fakto, ke jam ni ricevis, ĝis la fino de majo, **1354** mendojn kun antaŭpago. Tiuj mendoj reprezentas 39 591,90 fr. fr. Se ni aldonas al tiu sumo la 17 301,50 fr. fr., kiujn ni ricevis prunte, ni do jam disponas 56 893,40 fr. fr. por nia vortara entrepreno.

Bedaŭrinde en la prospekto, kiun ni dissendis, troviĝas du preseraroj k iaj manketoj. Tio venigis al ni kelkajn rimarkojn, pri kiuj ni dankas. Cetere ne estas eble kompreni ĝuste ĉion en la prospekto; necesus por tio, ke oni antaŭe legu la diversajn klarigojn pri la vinjetoj k la presaranĝoj. Tiuj klarigoj troviĝos en la antaŭparolo. Ankaŭ preseraroj estos korektataj sur aldona paĝo. Ni plie aldonos, se necese, kelkajn paĝojn por forigi eventualajn forgesojn k fari korektojn.

* * *

Raporton pri literatura serio de "La Nova Epoko" ni ĝis la nuna momento ne ricevis k tial ne povas enpresigi ĝian resumon.

KELKAJ PENSOJ PRI ESPERANTO-TEATRO

En nia Sovetia centro, en Moskvo, estis organizata internacia esperanto-teatro, kaj ĉi lasta jam havis sian provan elpaŝon, kiu okazis plensukcese.

En Leningrad ankaŭ estis organizata Dramkolektivo, kiu same havis plensukcesan kaj monprofitan prosperon. Por unuaprova prezentado intence estis prenita famekonata rusa komedio "Revizoro" de l' klasika verkisto Gogol. Ĝia dua akto estis rolludata nur esperantlingve.

Ni konstatas, ke esperanta teatra "trezoro" estas treege malriĉa. Malnovaj teatraĵoj ne estas taŭgaj pro sia malnoveco, senaktualeco ktp. Ni do devas ion elpensi aŭ eltrovi, por ke ni povu per nia teatro atingi sammomente tri celojn: 1. montri al la aŭskultantaro (eĉ neesp-istoj) praktikecon de nia lingvo rilate al ĝia internacia aplikado; 2. aldoni decan karakteron de nia proleta esp. movado kaj 3. plezurigi la rigardantaron.

Mia persona opinio estas jena. Ni devas krei ion similan al repertuara plenumo de "muzik-halo", t. e. nia teatra materialo devas posedi aktualecon, akutecon, interesplenan enhavon kaj garantii bonartan efektivigon de l' tuta esperanta vespero: estu elmontrataj numeroj koncertaj, cirkaj, sportaj, operetaj, kinofilmaj, dramaj kaj aliaj decaj.

Estus treege dezirinde, ke la SAT-anoj, por kiuj ĉi tiu demando estas grava, eldiru siajn opiniojn sur la paĝoj de "S-ulo", montrante, kiel ni praktike povos efektivigi bonsukcesan ekzistadon de prolet-esperanta teatro. Bonvolu komuniki (sovetianoj ankaŭ!) vian opinion! Skor.

[1] La grandaj artikoloj aperintaj en ofte multaj "daŭrigoj", estas kalkulitaj kiel unu.
[2] Nur en 2 n-oj de tiu periodo mankis la "Paĝoj" pro neregula manuskript-liverado.

9-a Kongreso de SAT

en Leipzig (Germ.) 4.—10. aŭg. 1929

12-a (lasta) Komuniko

Nur ankoraŭ kelkaj tagoj, k nia 9-a SAT-Kongreso komencos sian laboron. Certe ĉiuj Gek-doj jam fin-decidis, ĉu ili venos al Leipzig aŭ ne. Pro tio la nuna Komuniko enhavas nur kelkajn sciindajn lastajn informojn por kongresontoj k ankaŭ por la NE-kongresontoj.

Kongreskartoj nun ne plu estas dissendataj, sed konservataj en Leipzig. La kongresontoj ricevos sian karton en Leipzig kun la aliaj kongresaĵoj.

Poŝtaĵoj al Leipzig (leteroj, poŝtkartoj, telegramoj ktp.), kiuj atingu dum la kongresa tempo la Kongreson mem aŭ iun kongresonton, estu adresotaj jene: Esperanto-Kongreso (nun la nomo de la kongresonto), postlagernd Kongresspostamt, Leipzig (Germanio).

Akceptejo en la stacidomo funkcios la 3-an k 4-an de aŭgusto. Ĉiuj kongresontoj aranĝu, ke ili alvenos en Leipzig ĉu la 3-an de aŭgusto aŭ la 4-an ĝis tagmeze, ĉar posttagmeze (la 4-an) k la sekvantajn tagojn la akceptejo estos nur en la Kongresejo, atingebla per tramlinioj 10, 11 (direkto al Connewitz) k 28 (direkto al Gautzsch). Prezo por unu tramveturo estas 25 fenigoj.

Alvenintoj senprokraste anoncu sin ĉe la akceptejo, por ricevi la kongresaĵojn k loĝejon (respondeca gvidanto K-do Lämmerhirt).

Antaŭkongresaj renkontiĝoj. Nepre partoprenu antaŭkongresan renkontiĝon, ĉar tiel vi profitos rabaton sur fervojo (de la urbo de antaŭkongresa renkontiĝo ĝis Leipzig). Por antaŭkongresa renkontiĝo anoncu vin ĉe: Willy Thielking, Vorwerkstr. 62, Breslau; Georg Buna, Gerresheimer Str. 20, Düsseldorf; Joh. Alzinger, Hauptstr. 16, II, Regensburg-Stadtamhof; Rudi Graetz, Waldemarstr. 17, Rostock. Detalojn legu en n-o 249 de "S-ulo".

Postkongresaj ekskursoj. Faciligu al la organizantoj la laboron k nepre anoncu vin senprokraste por partopreno ĉe: Paul Köckeritz, Tharandter Str. 6, Dresden-A. 28 (Saksa Svisio); Willy Richter, Innere Bergstr. 8, Thalheim i. Erzgeb. (Saksa Metalmontaro); Otto Schiepe, Talstr. 12, Ammendorf ap. Halle (Mezgermania Industri-regiono); W. Semmler, Moritz-Seebeck-Str. 2, Jena en Thüringen (Turingio).

Estonio. Laŭ jus ricevita informo vizo por estonaj K-doj ne plu necesas, pasporto por eksterlando sufiĉas. Veturprezo Tallinn—Leipzig estas 55.— mk. g.

Radio-disaŭdigoj dum la Kongreso okazos de la 5-a ĝis 8-a de aŭgusto, ĉiuvespere je 22-a horo (mezeŭropa tempo). K-do de la K. K. raportos pere de la Mezgermania Sendstacio MIRAG sur ondolongo 1157 kc/s 259 metroj pri la kongresaj traktadoj. Mardon, je 17-a horo, pere de la sama sendstacio okazos perradia disaŭdigo de la parolado de K-do Drezen-Moskvo pri "moderna sociologia lingvoscienco k mondlingvo". Nepre aŭskultu, tiel plej rapide informante vin pri la kongresaj traktadoj k skribu dankleteron por perado de la raportoj al: "MIRAG", Markt 4, Leipzig C 1 (Germanio).

Fakaj kunsidoj dum la Kongreso. Pro grava interveno de alia aranĝo necesiĝis jena ŝanĝo: la fakkunsidoj de la junularo, liberpensuloj, radioamatoroj, fotoamatoroj okazos jam mardon, je 20-a horo, dum la fakkunsidoj de sportuloj-gimnastuloj-naturamikoj, virinoj, reprezentantoj de LEA-oj, ruĝfrontanoj okazos nur merkredon, je 19-a h.

Ni finas la publikigon de komunikoj pri la preparaj laboroj kun la espero, ke la 9-a Kongreso de "Sennacieca Asocio Tutmonda" estu plej varbanta por nia afero, kio nur sukcesos, se ĉ i u j SAT-anoj partoprenos la Kongreson — ĉu korpe, ĉu mense!

Vivu la 9-a SAT-Kongreso!

16-a listo de aliĝintoj

786	Arthur Wenzel, Wurzen, Germ. .	1 223
787	Erich Heller, Wurzen, Germ. . .	6 167
788	Leonhard Hasselbacher, München	14 710
789	Fritz Löw, Köln, Germ. . . .	6 817
790	Heinrich Klussmann, Dortmund .	10 064
791	Josef Bönisch, Herne, Germ. . .	
792	Emma Leyk, Herne, Germ. . .	
793	Otto Altmann, Herne, Germ. . .	
794	Joh. Bönisch, Herne, Germ. . .	
795	A. Windmann, Obernbeck, Germ.	14 873
796	Herm. Wagner, Stuttgart, Germ.	11 067
797	Heinz Höhsler, Rabenstein, Germ.	
798	Max Winkler, Rabenstein, Germ.	
799	Harry Dost, Chemnitz-Altendorf	
800	Richard Krah, Riesa, Germ. . .	10 917
801	Karl Reichelt, Pirna-Neundorf .	6 521
802	Franz Böse, Pirna-Rottwernsdorf	11 764
803	Adolf Hecht, Zittau, Germ. . .	4 248
804	Liddy Hecht, Zittau, Germ. . .	10 520
805	A. Schwarzbach, Zittau, Germ. .	10 521
806	Karl Labjon, Essen, Germ. . .	8 357
807	Paul Lehmann, Zittau, Germ. . .	
808	Adolf Richter, Berlin	5 484
809	Willy Nichelmann, Berlin . . .	14 581
810	Felix Herzog, Leutersdorf, Germ.	9 146
811	Alfred Ullrich, Eibau, Germ. . .	6 218
812	Erich Wehder, Neueibau, Germ.	9 138
813	Fr. Kletschka, Neueibau, Germ.	6 216
814	Alwin Döring, Leutersdorf . .	6 213
815	Hermann Schäfer, Leutersdorf .	9 145
816	Reinhold Klinger, Leutersdorf .	6 214
817	Fr. Beck, Mannheim, Germ. . .	972
818	K. Weber, Mannheim, Germ. . .	3 077
819	D. Dauth, Mannheim, Germ. . .	4 844
820	Wilhelm Wisheit, Guben, Germ.	13 645
821	Gerhard Sohr, Freital, Germ. .	13 474
822	Voldemar Juŝmanov Sverdlovsk, Sovetio	8 241
823	Josef Projekt, Lwow, Polio . .	
824	J. Van t Hof, Amsterdam . . .	14 946
825	Van der Eynde, Santpoort, Nederl.	8 814
826	Francois Renard, Metz, Francio .	14 937
827	O. Günther, Weissenfels, Germ.	11 337
828	Alphonse Lang, Metz, Francio .	14 171
829	Louis Burbey, Leeds, Anglio . .	8 048
830	Georg Kemethmüller, Nürnberg .	3 838
831	Ernst Berg, Solingen, Germ. . .	14 918
832	Mikaelo Moskalev, Velikodvorje .	11 740
833	Alfred Rössler, Esslingen, Germ.	14 697
834	Leo Golovanevski, Kiev, Sov. . .	7 635
835	Kurt Cekan, Dresden	14 965
836	Frieda Rosemann, Dresden . .	10 715
837	Paul Herrmann, Dresden . . .	344
838	Rudolf Naumann, Dresden . . .	12 406
839	Jakob Ŝulc, Aleksandrovka, Sov.	14 631
840	Petro Amplijev, St. Zverevo, Sov.	10 603
841	Grigorio Savenko, St. Zverevo .	14 961
842	Eŭgenino Golubjatnikova, St. Zverevo, Sovetio	14 963
843	Erna Burkhardt, Waltershausen, Germanio	14 955
844	Kurt Kuhn, Waltershausen, Germ.	14 956
845	Johano Jonov, Rjazan, Sovetio .	8 243
846	Igorj Miŝin, Sergiev, Sovetio . .	11 431
847	Walter Wolf, Leipzig	13 287
848	Erich Rödel, Leipzig	5 068
849	Aleksandro Maharadze, Tiflis . .	13 976
850	Max Nitzsche, Meissen, Germ. .	14 510
851	Hans Garten, Rotterdam, Nederl.	10 512
852	Jakob Jarmacusto, Leningrad . .	1 890
853	Vera Gordon, Leningrad . . .	4 045
854	Aleksandro Fomin, Leningrad .	12 428
855	Bazilo Belajev, Leningrad . . .	1 081
856	Vera Ivanova, Leningrad . . .	5 676
857	Ignaco Kondratoviĉ, Leningrad .	
858	P. Krug, Leipzig	2 098
859	Otto Naue, Leipzig	210
860	Horace Walker, Leeds, Anglio .	6 255

Donacoj

Juŝmanov-Sverdlovsk 1.— mk. g.; Lanti-Paris 4.20 mk. g.; Neubert-Rödlitz 10.— mk. g. (speciale donita por senmonuloj-kongresvizitontoj); Wagner-Stuttgart 1.— mk. g.; Lehmann-Zittau 1.— mk. g.; Jost-Mannheim 2.— mk. g.

LASTA ALVOKO PORKONGRESA AL DÜSSELDORF

Lastminute ni denove signalas al tiuj, kiuj volas partopreni nian jam preparatan antaŭkongreson. Nepre anoncu sin tiuj, kiuj scipovas kaj volas oratori. Ni nepre bezonas kelkajn Gek-dojn, kiuj paroladu maldetale pri la vivo ĝenerala en la laboristaraj medioj. Kunhelpu nian entreprenon! La antaŭkongresa vespero okazos la 2-an de aŭgusto en la popoldomo (Flingerstr.) je la 19-a h. La ĝis nun anoncita nombro da K-doj venontaj al Düsseldorf supozigas nin, ke ni tre verŝajne ne sukcesos karavanigi nian veturontaron de Düsseldorf—Leipzig. Notu bone! Ni ŝanĝu nian ĝisnunan intencon: Ekveturo okazos de Düsseldorf (ĉefstacidomo) al Dortmund sabate vespere je 20.33-a h. Tie ni karavaniĝos nian kunveturontaron al Leipzig kun la Gek-doj el Rejnlando kaj Vestfalio. Forveturo Dortmund—Leipzig 0.07-a h.

Nepre tuj anoncu vin bonlegeble ĉe K-do G e o r g B u n a, Düsseldorf, Gerresheimer Str. 20, I, por ke la Dortmundaj Gek-doj haviĝu al ni veturbileton kaj sidlokojn. Venu multnombre, ĉu eksterlandanoj, ĉu enlandanoj. Por manĝoj kaj noktejoj estos zorgate. Sukceso nia — ankaŭ la via!

Proponoj al la 9-a Kongreso

(Daŭrigo)

27.

Konsiderante, ke SAT havas 6 ĝis 7000 membrojn, sed nur 3 ĝis 4000 abonantojn al la o f i ĉ i a l a o r g a n o "S-ulo", kaj plie konsiderante, ke la vorto "aktiva" rilatas al "agi" t. e., ke la membro finance kaj spirite helpas al nia movado, mi proponas: ĉiu aktiva membro d e v a s a b o n i al "S-ulo". Membroj, kiuj aliĝas aŭ rekotizas, sen abono al "S-ulo", estas konsiderataj nur kiel p a s i v a j membroj. (13 381)

28.

Mi proponas, ke la kongresoj de SAT okazu laŭeble je la sama tempo kaj en la sama urbo, en kiu okazas — preferinde internacia — proleta kongreso. (9618)

29.

La Kongreso aŭ nuligu la decidon pasintjaran pri krompago por novaliĝantoj aŭ, se tio ne estas ebla pro la kasa stato, nepre decidu pri eldono de apartaj aliĝmarkoj.

M o t i v i g o : Aparteno al tro multaj organizoj k malbonaj ekonomiaj cirkonstancoj malfaciligas varbadon por SAT. Se ne estas evitebla krompago, novaliĝantoj almenaŭ eksciu pri la kialo per aparta kvitanco, kiel estas kutimo en aliaj organizoj.

SAT-rondeto Allach-Untermenzing (komisiite: 13 070).

30.

La Kongreso prokrastu la pritrakton de program-projekto:

M o t i v i g o : La diverseco de politikaj tendencoj interne de la SAT-anaro antaŭvideble malebligos programigon, laŭ kiu povus esti certigata plua progresiga k harmonia laboro. Male, la ĝis nun aperintaj artikoloj en "S-ulo" supozigas pri estiĝo de tre danĝera krizo en SAT, kondukanta tre facile al skismo. Por eviti malutilan disputon k disiĝon, ni petas je la intereso de nia Asocio k de l' tutmonda proletaro decidi pri prokrasto de l' programafero.

SAT-rondeto Allach-Untermenzing (komisiite: 13 070).

PRI LA JARLIBRO
(Materialo por la kongresa debato)

Mi opinias necesa, same kiel la SAT-anoj de Marsej (S-ulo n-o 247), ke la venonta jarlibro nepre entenu nomon, matrikulon, adreson k malgrandan enketon de ĉiu aktiva SAT-ano. La ĝisnunaj adresoj grandparte ŝanĝiĝis k jam ne validas. Pli detaligita jarlibro pli taŭgas por ĝin uzontoj k same pli efikos dum propagando por SAT k esp-o. Dikeco de l' jarlibro estas ridinda malhelpo.   M. S e g a l (127), Saratov.

La Berlinanoj atendas vin!

K-doj, kiuj vojaĝante al Leipzig, trapasos Berlinon, estos petataj, anonci plej baldaŭ precizan tempon de ilia alveno. Ni aranĝos renkont-vesperon, akceptos vin k zorgos pri eble necesaj okazoj por tranokti. Ĉiu travojaĝanta K-do anoncu sin ĉe K-do Alfred K r a u s h a a r , Holzmarktstrasse 66, B e r l i n O 27.

Dortmunda Kongres-Karavano

Partoprenontoj estu sabaton, la 3-an de aŭgusto, je la 23-a horo en la Sudstacio. Ekveturo: je 0,07-a horo per rapid-vagonaro. Veturprezo 17 mk. g. Anoncu vian partoprenon ĝis 28-a de julio ĉe: **A. v. d. Heid, Dortmund,** Junggesellenstr. 9.

VOJAĜO EN EŬROPO K EN NORDA AFRIKO PER ESPERANTO

estas temo de lumbilda parolado, kiu okazos lunde, la 5-an de aŭgusto en Popoldomo de Leipzig je 20.30-a horo. Tiun paroladon nepre devas partopreni naturamikoj, skoltoj, foto-amatoroj, sume ĉiuj, kiuj interesiĝas pri aliaj landoj. Estas notinde, ke ĉiujn tiujn vere arte koloritajn lumbildojn persone fotografis k propramane pretigis K-do Josef Pech el Plzen, Ĉeĥoslovakio, kvankam li estas simpla fertornisto.

Krom la bildoj el Ĉeĥoslovakio plejparte li montros interesaĵojn el diversaj landoj, iliajn romantikajn naturbelaĵojn, mirindaĵojn, popolajn kostumojn, kompreneble ankaŭ laboristan mizeron. Ni havos okazon vidi plej grandajn urbojn de Eŭropo: ekzemple Londonon, Parizon ktp. Ni admiros landon de noktomeza suno (Finnlando), ĝian akvofalon Imatra, kiu estas la plej granda en Eŭropo. En Holando interesos nin krom multnombraj ventmuelejoj senfinaj kampoj, kie oni kulturas belege florantajn tulipojn, narcisojn ktp. Kiu ŝatas montarojn, povas viziti aŭ samtempe suprengrimpi la plej altan monton en Jugoslavio (Triglav, 2883 m) k plej altajn montojn en aŭstriaj Alpoj, Ĉeĥoslovakaj Tatroj. Ni eĉ vizitos vulkanon Vesuvo.

Kompreneble multaj K-doj ŝatos vidi historiajn konstruojn aŭ antikvaĵojn: ni havos okazon viziti Grekion, la patrinon de la arto, kie ni ekvidos miljarajn multvalorajn antikvaĵojn. Preskaŭ similajn ni vidos, kiam ni vizitos Nordan Afrikon en Tunizio k Alĝerio.

K-do Pech diras, ke kiam li troviĝis inter eksterlandaj Gek-doj, li sentis sin tiel kiel en propra familia hejmo. Ofte niaj Gek-doj estis liaj gvidantoj, interpretantoj, informantoj. Tial li mem tre ĝojos denove post kelkaj jaroj revidi ilin dum la SAT-Kongreso en Leipzig.

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":

R a h w a S o n a , Tallinn, 25. 5. Kiel riĉaj estas usonaj lab-istoj (237), L' O u v r i e r T e x t i l e , Verviers, 12. 6., Kiel riĉaj . . . (237), S ü d d e u t. A r b.- Z e i t g., Stuttgart, 6. 6., laborkond. en belga vitrofabr., R e f o r m a t o r n , Stokh., 15. 6., Pri alkoholmalp. en Usono, U j E l ö r e , (hungarl.) N. Jorko, 4. 6., Fajrego en Pensiono (235) trad. L. Nogi, I n d u s t r i a l S o l i d a r i t y , Ĉikago, 5. 6., Ĉu ili estas sennaciuloj? (eltiroj, trad. de Kerr), Hamburger Echo, 17. 6. Ŝamana-mistero.

Represis el "La Lernanto":

N o r l a n d s K u r i r e n , Sundsvall, en la konstanta pionira kolono, daŭrigoj de "Pioniroj" (laŭ Bobinska), aperantaj popece en L. L.

Represis el "La Nova Epoko":

N o r l a n d s k u r i r e n , Sundsvall, 25. 5., Novaj homoj (Okunjev, n-o 7).

Priesper. artik. k notojn enhavis:

S i g n a l e n , Stokh., 13. 6., R a h w a S o n a , Tallinn, 17. 5., N y T i d , Göteborg, 4. 6., A r b e t e t , Malmö, 5. 6. (esp. kurso). I n d u s t r i a l S o l i d a r i t y , Ĉikago, 22. 5. (dukolona recenzo pri "La Lab. Esp-ismo").

Pri SAT-Kongreso raportis:

L' H u m a n i t é , Strasburgo, 29. 5., R a h w a S o n a , Tallinn, 17. 5.

Peresper. materialon enpresis:

H a m b. V o l k s z e i t g., Hamburg, 30. 4. (let. Arĥangelsk), L' H u m a n i t é , Strasb., 29., 18., 12. 5.

Pri "Paĝo de Sennacieca Literaturo"

Plezure mi subtenas la proponon de K-do J. B. (Sovetio) pri aperigo en "S-ulo" de supre citita Paĝo, ĉiusemajne aŭ dusemajne. Speciale mi aprobas la parton, kiu petas spacon por komencantaj verkistoj. Ĉar multaj el nia anaro, kvankam ili estas sufiĉe sennaciemaj kaj havas SAT-indajn opiniojn kaj vidpunkton, timas la kritikon pri sia skribmaniero fare de iu literaturema redaktoro. Tia Paĝo, kie inteligentaj vigluloj povus esprimi siajn ideojn, kvankam ili ne kutimas verki eĉ en sia nacia lingvo — multe instigus ĉi tiujn K-dojn, pli aktive partopreni. Mem estante pentrartemulo, mi firme estas konvinkita, ke plej efika propagandilo estas la bildo. Estu almenaŭ unu tutpaĝa ilustraĵo en "S-ulo", prefere fota reprodukto ĉiusemajne aŭ dusemajne. Sendube tendenco nuntempa estas efiki perbilde al la okuloj, ekzemple en filmarto. Ankaŭ en la gazetaro, burĝa kaj laborista, la ilustrado estas pli kaj pli uzata kiel stimulilo. Certe SAT-anoj ne forĵetos n-ojn kun tiaj valoraj ilustraĵoj. Kaj kunlaborantoj sendube troviĝos inter ni en ĉiuj landoj. Foto-aparatojn posedas multaj el niaj K-doj, kaj foto-amatoroj ĝojos vidante sian verkon en "S-ulo". Ankaŭ "S-ulo" vere estus plej efektive internacia ilustrita gazeto tutmonda.

W. C o w a n (10 085).

Red. Noto: *La K-do forgesas, ke kun lia propono estas ligita financa problemo: La kliŝoj farendaj laŭ la fotoj estas tre karaj.*

* * *

Mi ne scias, kiom multaj esp-istoj dezirus legi en "S-ulo" de tempo al tempo literaturan paĝon, sed mi trovas, ke ĝi estas necesa. Ĉar eĉ en nia loko mi scias kelkajn esp-istojn, kiuj jam komencis verkadon, sed iliaj skizoj, rakontoj, versoj nur estas legataj en malgranda rondo da esp. amikoj. Estas dezirinde, ke plej bonaj verketoj de komencantoj - SAT - verkistoj aperu en "Sennaciula Literatura Paĝo". Ankaŭ necesus laŭ mia opinio aperigi en "S-ulo" negrandajn artikolojn pri agadmaniero de plej viglaj SAT-rondoj, interŝanĝi laborsperton, por ke novaj aŭ malpli spertaj K-doj povu baziĝi sur agado kaj spertoj de pli malnovaj kaj bonaj agantoj.

SAT-ano 6353, Horzono 9, Kamenskoje (Sovetio).

Red. Noto: *La aperigo de literaturaĵoj de komencantoj havas du flankojn: pozitivan — instigilo kaj kuraĝigo por la verkantoj; negativan — senvaloreco de la materialo. La versaĵoj, ekz., ricevataj por "S-ulo" aŭ "Lernanto", plej ofte tute ne meritas presigon, kaj ni ne kuraĝus prezenti al niaj legantoj materialon, kies legado tedus ilin... Ĉu la pozitiva flanko estas la pli forta?*

NIA POŜTO

13 173. — Via artikolo estas eble interesa, sed mi ne sukcesis ĝin legi. Bonvolu aliam skribi legeble k inke; kompatu niajn okulojn. E. L.

10 502. — Vi ne skribis, kiu verkis originale la de vi tradukitan versajon? Ankaŭ nekonata al ni estas la vorto "korvokado". Krome ni volus koni laŭvortan tradukon de la 5-a alineo (dulinia) pro neklara senco en la verstraduko.

10 750. — Kiam ni havos lokon, ni uzos vian artikolon.

10 581. — Via artikolo aperos.

3398. — Via lasta manuskript(ar)o estas apenaŭ legebla k absolute fuŝe aranĝita. Ĉu ni trovos tempon prilabori ĝin, estas tre dube. Red.

11 431. — Viaj let. k mendiloj devas havi stampon de via esp. grupo aŭ rondo.

Buĉinskij (Porhov). — Por ekspedi al vi "S-ulo"-n ni devas scii vian kompletan adr. aŭ SAT-matrikulon. Adm.

K * O * R * E * S * P * O * N * D * A * D * O

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. g., ĉiu plia linio la samon. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.
L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl. = poŝtmarko sur bildflanko, kĉl. = kun ĉiuj landoj, esp-aĵo = esperantaĵo.
Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

AŬSTRIO

K-do Hans Hannakam (9921, fervojisto), Felberstr. 116 3/15, Wien 14, dez. interŝ. L, PK, PI, PM, bfl., esp-aĵoj kĉl.

K-do August Neumaier (25 j. fervojisto), Mossgasse 8/27, Wien III, dez. koresp., precipe kun ekstereŭropanoj.

K-do Karl Klumayer, Heiligenstädter Str. 119, IV/26, Wien XIX, deziras koresp., precipe kun ekstereŭropanaj fervojistoj.

BELGIO

K-do C. Severius, Touwstraat, 22/I., Antwerpen, dez. interŝ. PM per 250 aŭ 1000 pecoj.

ĈEĤOSLOVAKIO

K-do R. Ettrich, Neuberzdorf Nr. 53, poŝto Ketten, dez. koresp. kĉl., prec. kun Sovetianoj, PM. Resp. garantiata.

K-do Jos. Grospiĉ, Dolni Sucha, Nr. 129, poŝto Chotyne ap. Hradek n/Nis., dez. koresp. kĉl., L, PI, PM. Resp. garantiata.

FINNLANDO

— Fotografaj pk. el Finnlando, 30 p. malsimilaj, somero k vintro: 4.— mk. g., 22 p. 3.— mk. g., 10 p. 1.50 mk. g. — Arta kartserio el Laponujo, tuta serio (40 p.) 3.50 mk. g., ½ s. 2.— k ¼ s. 1.— mk. g. Mendu ĉe Harry I. Nyman, Puistola, H-ki.

FRANCIO

K-do J. Wutte, Oberbetschdorf (Bas-Rhin), dez. kolekti ĉ. reg. naturamikajn gaz. Ĝis nun mi nur ric. el Holando, Rejnlando, Saksio, Turingio k N.-Bavario. Ĉiuj sendu al ni.

GERMANIO

K-do Ludwig Mejer, Leipzig N 22, Hühnerbeinstr. 5, dez. koresp. kĉl.

K-do Erich Gottlass, Leipzig N 22, Mecklenburger Str. 4, dez. koresp. kĉl.

K-dino Hanni Neumann, Leipzig N 22, Mecklenburger Str. 10, deziras koresp. kĉl.

K-do Erich Rögner, Leipzig N 22, Laubestr., dez. koresp. kĉl.

K-do Hans Uhlig, Leipzig N 22, Fuchsnordhoffstr. 24, dez. koresp. kĉl.

K-do Kurt Hartung, Leipzig-Wa., Hallische Str., dez. kor. kĉl.

K-do Kurt Heje, Leipzig-Go., Johann-Georg-Str., dez. koresp. kĉl.

K-do Kurt Anders (urblaboristo), Kleinwolmsdorfer Str. 39, Radeberg i. Sa., dez. koresp. kĉl. Nepre resp.

K-do Willi Blüher (SAT-ano 4970), Bismarckstr. 2, Radeberg i. Sa., informas siajn iamajn koresp-antojn pri neprof. laborricevo en la urba gasfarejo kiel hejtisto, post 1½ j. senlaboreco. Denove mi koresp. k ĉ., bonvolu skribi al supra adreso.

K-do F. Bosinger, Brühler Str. 71, Solingen, dez. koresp. k filatelistoj. Mi preferas rus. L, PI, bfl.

ATENTU! KOREKTU!

Gek-doj Josefo k Margareto Batta (SAT-anoj 246 k 633),

ne plu loĝas en Wien.

Ĉion adresu por ni al K-do O. Bässler (por 246), Gerberstr. 24, Hth., **Leipzig C 1.**—Aferojn, kiuj koncernas Aŭstrion adresu al: K-do J. Bacz, Vorgartenstrasse 101/II., **Wien XX.**

K-do O. Gussenhofen, Frankenstr. 52, Solingen, serĉas koresp-adon kĉl. pri ĉ. temoj. Mi estas komencanto k petas subteni min.

K-do Franz Kropf, Breite Str. 34, Ronsdorf, dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl. L, PK, PM, serioze koresp.

K-do Walter Dietze (komencanto), Rossplatz 9, Liebertwolkwitz b. Leipzig, dez. koresp. kun lab. sportuloj k fotoamatoroj el ĉl. Interŝ. fotojn, gaz., L, PK, PI. Resp. garantiata.

K-dino Mizzi Pittermann, Fischergasse 4, Bautzen i. Sa., dez. koresp. kĉl., L, PI. Resp. garantiata.

K-do Walter Zeitner, Rostocker Str. 6, ĉe Grahlmann, Berlin NW 87, dankas al ĉ. siaj koresp-antoj, sed ne eblas al ĉ. respondi k petas pardonon.

NEDERLANDO

— Holandano dez. koresp. kĉl., L, PK, PI. Resp. garantiata. Adr.: S. v. Gelder, Vrolikstraat, 257/I., Amsterdam (O).

SOVETIO

K-do I. Kaŝin, V. Katerlezskaja, 4-a, Kerĉ, Krimeo, dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj.

K-do G. Napalkov, Pavlovskaja, 34, Pavlov-Posad, Mosk. gub., dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj.

K-do V. A. Babiĉev, p.-t. Kontoro, Irkutsk, Siberio, dez. koresp. kun gemuzikistoj pri ĉ. temoj, kĉl.

K-do V. Dvoeglazov, st. Ufalej, Perm. jel. dor., Kondukt. komn. "Krasnij ugolok", dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj.

K-do V. Besedin, Kramatorska, Ukrainio, ĵel. dor. 8, dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj.

Adresŝanĝo. — K-do V. Dereguzov, Uljanovsk, Zavolĵsk rajkom VK (b), (antaŭe en Beĵica).

K-do Aleksandro Ignatov, Moskovskaja, 36, Novoĉerkassk, deziras koresp. kĉl., L, PK, PI, gaz. il. Resp. garantiata.

K-dino M. Sabotina, Beregovaja, 15, Semipalatinsk, dez. koresp., precipe kun K-dinoj pri div. temoj k petas resp. de K-do C. Wikhamar (Svedio).

K-do S. Kudaŝev, Redakcio de "Priirtiŝskaja Pravda", Semipalatinsk, dez. koresp. pri div. temoj kĉl.

K-do Vedulov (por Fuchs), Trudovaja ul. 27/6, Volsk, Niĵ.-Volĵsk. Kraj., dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl.

Gek-doj Litvinov dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj. Adr.: Josifu Litvinovu, selo Rogan, Derjavna Paperova fabrika, Ĥarkovska okr.

K-do Zavadskis-Krasnopolski (lingvisto, instruisto), dez. koresp. pri naciaj lingvoj. Interesas pri naciaj proverboj, superstiĉoj k fabeloj, petas la SAT-anojn en Azio, Afriko, Aŭstralio k Ameriko skribi al li. Adr.: Vladimir, Studjonaja gora, 48, Zavadskij-Krasnopolskij.

K-do Mikaelo Griŝin, 130 polk, 1 sv. rota, Ĵitomir, dez. koresp. nur kun junkomunistoj de Ameriko pri div. temoj, L.

USONO

— Sovetiaj Gek-doj k alilandaj, kiuj skribis al ni peri korespond-proponojn k sendis al ni materialon, estu paciencaj. Ĉiuj nepre ricevos respondon. Ankaŭ estonte ni resp. al tiuj, kiuj havos gr. peton, aŭ sendos materialon el Sovetio, Azio k Afriko al ni.

K-do Peter S. Epifanovich, Box, 47, Internat. House, 500, Riverside Drive, New York, dez. koresp. kĉl., L, PK, gaz. il.

ENHAVO:

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)